

”Har jag missat någon?”

Personalens berättelser om privata förskolors arbete och anmälningsplikt

”Have I missed anyone?”

Staff stories about work in private preschool and mandatory reporting

Författare:

Saga Blanch

Ella Paavola

Nivå: Grundnivå

Kursnamn: Examensarbete för Socionomexamen

Kurskod: GSA2AF

Högskolepoäng: 15 hp

Handledare: Susanne Gustafsson

Institution: Hälsa och välfärd

Examinator: Marcus Falk Johansson

Examinationsdatum: 2025-03-28

”Har jag missat någon?” –
Personalens berättelser om
privata förskolors arbete och
anmälningsplikt

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

”Har jag missat någon?” –
Personalens berättelser om
privata förskolors arbete och
anmälningsplikt

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Susanne Gustavsson som stöttat oss genom både glädje och tvivel i skrivprocessen av detta examensarbete. Vi vill även rikta ett tack till våra familjemedlemmar som stöttat oss i denna process genom uppmuntran och förståelse under dessa veckor. Slutligen vill vi tacka varandra för ett bra samarbete.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1. Problemformulering	8
1.2. Syfte och frågeställningar	9
2. Bakgrund	10
2.1. Privatiseringens framväxt	10
2.2. Förskolans centrala roll	11
2.3. Centrala begrepp	12
2.3.1. Orosanmälan	12
2.3.2. Privat förskola	12
2.3.3. Stigmatisering	12
2.3.4. Utsatthet	13
3. Tidigare forskning	14
3.1. En inkluderande förskola	14
3.2. Barnets bästa	15
3.3. Att identifiera utsatthet	16
3.4. Att utföra orosanmälan	18
3.5. Sammanfattning	20
4. Teoretiskt perspektiv	21
5. Metod	23
5.1. Design	23
5.2. Urval	23
5.3. Datainsamling	24
5.4. Dataanalys	25
5.5. Studiens tillförlitlighet	26
5.6. Etiska överväganden	27
5.7. Metoddiskussion	28
6. Resultat	29
6.1. Förskolans arbete	29

6.1.1.	Främja barns utveckling	29
6.1.2.	Social inkludering	30
6.2.	Barnet i fokus	32
6.2.1.	Barnets bästa	32
6.2.2.	Problematikens yttringar	32
6.3.	Rapportering av oro	34
6.3.1.	Erfarenheter av orosanmälan.....	34
6.3.2.	Negativa konsekvenser av orosanmälan	36
6.4.	Privat förskola som organisation	37
6.4.1.	Organisationens policy och riktlinjer	37
6.4.2.	Organisatorisk påverkan.....	37
6.4.3.	Förbättringsmöjligheter	38
6.5.	Sammanfattning av resultat.....	39
7.	Diskussion	41
7.1.	Hur beaktar förskolepersonalen barnets bästa i sitt arbete?.....	41
7.2.	Vilka uppfattningar och erfarenheter har förskolepersonalen av hur organisatoriska faktorer kan forma beslutet att rapportera oro?	43
7.3.	Slutsats	45
8.	Referenser	47
9.	Bilagor	51
9.1.	Bilaga 1: Informationsbrev	51
9.2.	Bilaga 2: Intervjuguide	52
9.3.	Bilaga 3: Blankett för etisk egengranskning	53
9.4.	Bilaga 4: Samtyckesblankett.....	55

Abstract

The aim of this study was to investigate how private preschool staff perceive their work with children, particularly in relation to how organizational factors may influence their understanding of the child's best interests and their reporting obligations. The study is based on semi-structured interviews conducted with six participants working in groups of children at private preschools. The interviews were analyzed using thematic analysis. The results showed that preschool staff regarded the reporting obligation as an obvious duty. However, there was hesitations about which signs of vulnerability should be observed, as well as fear of negative consequences when making a report of concern. Furthermore, lack of knowledge regarding the reporting process emerged, which was aggravated by poor collaboration with social services, both in terms of knowledge transfer and feedback. The results were discussed in light of new institutional theory and highlighted how the reporting obligation may be influenced by organizational factors.

Keywords: Childs well-being, collaboration, mandatory reporting, negative consequences and preschool staff.

Sammanfattning

Denna studies syfte var att undersöka hur personal på privata förskolor upplever sitt arbete med barn, där barnets bästa och anmälningsplikten kan influeras av organisatoriska faktorer. Studien bygger på semistrukturerade intervjuer genomförda med sex informanter som arbetar i barngrupp på privata förskolor. Intervjuerna analyserades med hjälp av tematisk analysmetod. Resultatet visade att förskolepersonalen såg anmälningsplikten som en självklar skyldighet. Samtidigt fanns det osäkerhet kring vilka tecken på utsatthet som bör uppmärksammas, samt en rädsla för negativa konsekvenser vid upprättandet av orosanmälningar. Vidare framkom en brist på kunskap om hur anmälningsprocessen fungerar, vilket förvärrades av bristande samverkan med Socialtjänsten, både när det gäller kunskapsöverföring och återkoppling. Resultatet diskuterades utifrån nyinstitutionell teori och belyste hur anmälningsplikten kan influeras av organisatoriska faktorer.

Nyckelord: Anmälningsplikt, barnets bästa, förskolepersonal, negativa konsekvenser och samverkan.

1. Inledning

I en artikel publicerad av SVT nyheter skriver Toplica (2024) om en privat förskola i Rinkeby, där rektorn på förskolan har uppmanat personal att inte utföra orosanmälningar trots att man ser att barn lever i utsatthet. Detta på grund av att rektorn inte vill att förskolan ska få ett dåligt rykte då det finns en stigmatisering av orosanmälningar, och rädslan att gå miste om inkomst till verksamheten blir överhängande. Grundaren, vice styrelseordförande samt den tillförordnade rektorn på förskolan säger i en dold inspelning till sina anställda "Personligen tycker jag inte att man ska orosanmäla för varnvård". Anställda på förskolan har haft oro för barn när det kommer till den personliga hygien som tandvård och att barn haft samma underkläder i en vecka. Detta har inneburit att personal behövt göra anonyma orosanmälningar då de är rädda för att bli uppsagda (Toplica, 2024). Det som framförs i artikeln skriven av Toplica (2024) stämmer överens med Stadsrevisionens (2024) granskning som visar på att förskoleverksamheter inte alltid uppfyller kraven kring anmälningsplikten som anges i socialtjänstlagen (SoL) när det gäller att anmäla oro för barn. Enligt 14 kap. 1 § SoL (2001:453) är all förskolepersonal skyldig att omedelbart anmäla till Socialtjänsten om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Stadsrevisionens (2024) skriver att det framkommer flera orsaker till att förskolepersonal avstår eller avvaktar med orosanmälan. Dessa har visat sig vara bland annat osäkerhet kring allvarlighetsgraden av oron, rädslan över hur vårdnadshavare ska reagera samt en eventuell försämring av relationen till denne, eller att rektor eller annan personal inte vill att orosanmälan ska upprättas. Det framkommer även att det är svårare att upptäcka oro för yngre barn, då förskolepersonal kan kompensera och ge stöd på ett annat sätt. Yngre barn är också svårare att prata med än äldre barn. Det kan även finnas en rädsla hos förskolepersonal för hur vårdnadshavaren kommer att reagera efter en orosanmälan (Stadsrevisionen, 2024).

När oro uppstår för ett barn är det av stor vikt att oron rapporteras för att Socialtjänsten ska få kännedom om utsattheten hos det enskilda barnet, Socialstyrelsen (2022) skriver att verksamheter vars arbete berör barn har en skyldighet att anmäla oro. Denna anmälningskyldighet är personlig och gäller inte den verksamhet man arbetar i utan är individuell. Dock har även vissa myndigheter, så som privata förskolor, skyldighet att anmäla direkt om oro eller misstänkt oro föreligger för att ett barn far illa. Socialstyrelsen (2022) beskriver att barns utsatthet kan handla om olika eller flera situationer eller orsaker. Oavsett

situation eller orsak till barnets utsatthet, så räcker det att det finns en misstanke eller kännedom om det för att en anmälan ska upprättas till socialnämnden, detta enligt 14 kap. 1 § SoL (2001:453). Det kan vara svårt för den som anmäler att veta om oron är tillräckligt för att det ska anmälas eller ej, men detta är inte den enskildes sak att avgöra utan det ska avgöras av Socialtjänsten, vilket även detta ökar allvaret om anmälningar inte alltid utförs (Socialstyrelsen, 2022). Detta gäller även om en person med anmälningsskyldighet får oroande information från en annan individ, då det fortfarande kan utgöra en misstanke att ett barn är utsatt. Detta kopplas till barnets bästa som även finns med i förskolans läroplan. Skolverket (2018) skriver att förskolan ska återspegla det värden och rättigheter som anges i FN:s barnkonvention. Utbildningen i förskolan ska därför baseras på barnets bästa, samt på barnens rätt till delaktighet och inflytande, och de ska få kännedom om sina rättigheter. Barnets bästa är inte bara en del av förskolans läroplan, utan även en del av Socialtjänstens arbete. Det är av yttersta vikt att alla verksamheter som arbetar med barn ser barnets behov, och därmed även rapporterar oro för att barnets bästa ska tillgodoses. En förebyggande socialtjänstlag (2024/25:89) skriver om propositionen till den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli 2025, och att i och med detta finns det en förhoppning om att det förebyggande arbetet ska förbättras, Socialtjänsten ska bli mer tillgänglig samt vara likvärdig för alla (En förebyggande socialtjänstlag, 2024/25:89). Denna förändring i socialtjänstlagen kan förändra barns levnadsvillkor på flera sätt då insatser kan komma att sättas in i ett tidigare skede av problematik, men för att det ska förändras behöver Socialtjänsten bli upplysta om problematiken hos individen.

1.1. Problemformulering

Förskolan har en central roll i att främja barns utveckling där lust till lärande, självkänsla och barnets rättigheter är väsentligt. Samtidigt, som Stadsrevisionen (2024) skriver, har förskolan en viktig funktion i att upptäcka tecken på omsorgssvikt och annan problematik som kan få effekt på barns utveckling. Även om förskolan har anmälningsskyldighet så finns det begränsad forskning och statistisk kring hur orosanmälningar hanteras inom den privata förskolesektorn. Problematiken understryks utifrån vad Toplica (2024) påpekar om att organisatoriska faktorer kan influera förskolepersonalens säkerhet i att fullfölja anmälningsskyldigheten. Detta kan i sin tur leda till att förskolepersonal ifrågasätter sin egen bedömning om vad som är bäst för barnet i det individuella fallet. Denna problematik är relevant att undersöka då det är ett viktigt ämne i socialt arbete, eftersom både förskolepersonal och socialarbetare står under socialnämndens

ansvar och ska verka för barnets bästa (14 kap. 1 § SoL, 2001:453). Förskolan, Socialtjänsten och BVC är tre verksamheter som arbetar med barnet i centrum där solidaritet genom dialog och relationer borde förbättra arbetet. Förskolepersonalens nära kontakt med barnen ger dem värdefulla insikter i barnens livssituation och välmående, vilket kan påverka hur barnets behov och rättigheter tas tillvara.

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka förskolepersonals erfarenheter av att arbeta med barnets bästa på privata förskolor, samt hur organisatoriska faktorer kan influera deras beslut att rapportera oro, med särskilt fokus på anmälningsplikten.

- Hur beaktar förskolepersonalen barnets bästa i sitt arbete?
- Vilka uppfattningar och erfarenheter har förskolepersonalen av hur organisatoriska faktorer kan forma beslutet att rapportera oro?

2. Bakgrund

2.1. Privatiseringens framväxt

I dagens samhälle påverkas socialt arbete i hög grad av globala förändringar och internationella problem som i sin tur kräver en ny förståelse och en anpassning inom professionen (Jönsson, 2022). Forskning och rapporter om sociala klyftor i samhället har skapats sedan 1990-talet enligt Rantakeisu et. al (2013). Från att socialt arbete var en central del av välfärdsstaten så har det alltmer börjat präglas av begränsade resurser, marknadsstyrning och individualiserade insatser menar Jönsson (2022). Jönsson (2022) skriver att nyliberalismen försvagar välfärdsstaten och under de senaste årtiondena har den svenska välfärden fått en omfattande försämring. Förändringen som kommer med nyliberalismen har inte bara haft en stor inverkan på det sociala arbetets praktik, utan även på socialpolitiken och utbildning i flera grundläggande och centrala avseenden skriver Jönsson (2022). Förändringen som skett påverkar utsattheten hos många individer i samhället, detta genom förändringar på arbetsmarknaden, utbildningssystemet och i bostadspolitiken. Nyliberalismens påverkan på välfärdssystemet gör det allt svårare att bli beviljad adekvat stöd, och denna påverkan på välfärdsstaten har gjort att flera områden har försämrats. Jönsson (2022) skriver att detta bland annat handlar om privatiseringen av skolväsendet där även förskolor ingår. Dessa principer, som nyliberalismen innefattar, står i kontrast till de syftena som den nya socialtjänstlagen, enligt En förebyggande socialtjänstlag (2024/25:89), kommer att implementera och som träder i kraft 1 juni 2025. Enligt Socialdepartementet (2020) är ett av de övergripande målen för Socialtjänsten att göra insatser mer lättillgängligt för samhällsmedborgare. Socialtjänstlagen (2001:453) betonar också vikten av samverkan inom Socialtjänsten, vilket inkluderar förskolor som är en central arena för att nå barn tidigt. En annan viktig aspekt av den nya lagen är att stärka det förebyggande arbetet, särskild för barn som befinner sig i utsatta situationer (Socialdepartementet, 2020, s. 1021). Lagen lägger särskilt fokus på barn som riskerar ökad utsatthet, exempelvis genom normbrytande beteenden (Socialdepartementet, 2020).

Andelen privata utförare har ökat de senaste decennierna enligt Sallnäs och Wiklund (2015). Kritiker menar att det uppstår ett moraliskt dilemma när skattepengar används för att generera stora vinster för privata aktörer. De lyfter att kombinationen mellan att skapa ekonomiska vinster och att ge barnen en trygg och utvecklande miljö skapar svårigheter att upprätthålla en balans som gynnar barnen

och deras utveckling (Sallsnäs & Wiklund, 2015). Enligt Hanspers och Mörk (2011) infördes den fria etableringsrätten 2006, vilket innebar att kommuner tvingades subventionera privata förskolor. Detta förändrade förutsättningarna för förskoleverksamheten genom att vårdnadshavare fick större möjlighet att själva välja vilken förskola de ville att deras barn skulle gå på. Idén med denna privatisering var att öka konkurrensen och därmed höja kvaliteten inom förskolesektorn. Detta kan sedan påverka valet av anställd personal då de utbildade ofta är billigare att anställa. Detta påverkar sedan barnen på förskolan då kunskap kring oro, anmälan, Socialtjänsten samt kunskap kring att upptäcka utsatthet inte kan garanteras hos personalen. Enligt Skolverkets officiella statistik (2023) påvisar det att antalet utbildade förskollärare är högre i kommunal förskola i jämförelse med med privat, det ser man genomgående från 2014 till 2023. År 2023 var antalet personal med förskollärlägitimation i kommunal förskola 44,3% och i privat förskola där antalet med förskollärlägitimation var 31% (Skolverket 2023).

2.2. Förskolans centrala roll

Socialstyrelsen (2022) skriver att alla barn har rätt till att växa upp i en trygg miljö, men att samhället behöver stödja och skydda barn när vårdnadshavare inte fullt ut kan ta ansvar. Detta för att barn i olika typer av utsatthet riskerar att utvecklas ogynnsamt. Backlund (2013) skriver att skolväsendet är den viktigaste institutionen för barn efter familjen, både vad gäller lärandets utveckling och för utvecklingen av självkänsla och identitet. Nyliberalismen påverkar inte bara samhället i sig, utan även individen. Kring detta skriver Backlund (2013) om stigmatisering och hur individinriktade förklaringsmodeller kan riskera att förväntningarna på ett barn och deras självuppfattning påverkas, för att sedan hamna i en negativ spiral. Backlund (2013) skriver att om barn får särskilt stöd i skolan i en segregerad form kan detta skapa stigmatiserande effekter. Detta kan ske redan när stödåtgärder sätts in då barnet kategoriseras i en stämplingsprocess och sedan får lägre förväntningar på sig. I detta är det viktigt att uppmärksamma relationen mellan hemmet och skolan, särskilt när det finns behov eller svårigheter hos ett barn. Backlund (2013) skriver att denna relation kan påverkas och bli bristfällig när det gäller barn med problematik av olika slag. Det kan exempelvis påverka barnets attityd till förskolan då barn ofta är lojala mot sina vårdnadshavare. I detta kan socialarbetare hjälpa till då de har en god kompetens, vilket kan stärka dialogen mellan

familjemedlemmar (Backlund, 2013). I sådana situationer är det viktigt att socialnämnden får kännedom om rådande problematik för att barnet ska kunna uppmärksammas av Socialtjänsten.

2.3. Centrala begrepp

2.3.1. Orosanmälan

Orosanmälan beskrivs av Socialstyrelsen (2022) som ett sätt att ge kännedom till socialnämnden när oro eller misstanke finns att ett barn är utsatt. Inom detta har alla ett ansvar att uppmärksamma barn som utsätts, men vissa är skyldiga genom sin profession att anmäla detta till socialnämnden enligt 14 kap. 1 § SoL (2001:453). Denna skyldighet kallas för anmälningsskyldighet eller anmälningsplikt. Vid oro eller misstanke om oro för ett barn ska anmälaren inte göra en bedömning om anmälan ska utföras eller ej, utan det är Socialtjänstens uppgift att ta ställning till om oron är tillräcklig för att ingripa till ett barns skydd.

Socialstyrelsen (2022) skriver att det inte finns några formella krav på utförandet av en orosanmälan, men Justitieombudsmannen (JO) rekommenderar att anmälningsskyldiga utför skriftliga anmälningar för att undvika missförstånd. Genom att rapportera oro skapas möjligheter för Socialtjänsten att ge barnet det skydd och stöd den behöver (Socialstyrelsen, 2022).

2.3.2. Privat förskola

Privata förskolor, även kallat fristående förskolor, skriver Skolverket (u.å.) är de förskolor som bedrivs av enskild huvudman. Detta innebär att förskolan kan drivas av aktiebolag, ekonomisk förening, en stiftelse, ett trossamfund eller ett föräldrakooperativ (Skolverket, u.å.). Privat förskola är alltså de förskolor som inte bedrivs kommunalt. I denna studie används privat förskola för de verksamheter som har en vinstdrivet och därför är exempelvis föräldrakooperativ exkluderade.

2.3.3. Stigmatisering

Begreppet stigmatisering grundades av Goffman (2020) som förklarar begreppet som ett fenomen där individens saknar ett socialt erkännande då denne avviker från samhällets värde på identitet. Goffman (2020) beskriver att identitetsvärdet ger förutsättningar för vilken rang individen har i interaktionsordningen som bygger på respekt och artighet för andra. Goffman (2020) menar att det finns tre olika anledningar till stigmatisering: funktionsnedsättning, normbrytande beteende, samt triviala stigman så som etnicitet och religion.

Folkhälsomyndigheten (2024) skriver att stigmatisering innebär att något som anses avvika

från normer som sedan förknippas med negativa stereotyper. De menar att begreppet *stigmatisering* består av tre komponenter, dessa är: kunskaper, attityder och beteenden. Orsaken till att stigmatisering sker är att det ofta råder bristande kunskaper om ämnet som sedan leder till negativa attityder och påverkar beteendet. Det har visat sig att ökade kunskaper kring ämnet inte automatiskt leder till att attityden kring ämnet förbättras (Folkhälsomyndigheten, 2024).

2.3.4. Utsatthet

Rantakeisu et. al (2013) skriver att det finns två olika beskrivningar av utsatthet. Den ena beskrivningen klandrar individen för sitt tillstånd och ligger på individnivå, den andra beskrivningen menar att det är ett misslyckande på ett strukturellt plan och ligger på samhällsnivå. I detta arbete kommer begreppet *utsatthet* och *utsatta barn* att innefatta ovan nämnda omständigheter som barn kan vara utsatta för, samt den andra nämnda beskrivningen av anledningen till utsatthet. Socialstyrelsen (2013) beskriver begreppet utsatthet som ett samlingsord för hur barn lever under omständigheter där det råder ekonomisk utsatthet i familjen, där familjen lever i utsatta bostadsområden, där barn lever med missbrukande vårdnadshavare, där en av parterna har en allvarlig sjukdom, där barnet har rätt att komma till tals i familjerätten, där vårdnadshavare har bristande föräldraförmåga eller där barn utsätts för olika typer av våld (Socialstyrelsen, 2013).

3. Tidigare forskning

3.1. En inkluderande förskola

Förskolan har en central roll i tidig barndomsutveckling och är en arena för sociala interventioner i samverkan med Socialtjänsten, som Winter (2009) beskriver det. Winter (2009) skriver att förskolan har en viktig arbetsuppgift i att inkludera alla barn, oberoende av socioekonomiska faktorer. Det är dock avgörande att barndomsutbildning inte sker i ett vakuum, utan att socioekonomiska faktorer snarare beaktas som en påverkan på barn och familjer. Begreppet inkludering är ett viktigt begrepp både i förskolan och i samhället i stort. Begreppet fick sitt internationella genombrott inom specialpedagogiken år 1994.

Genombrottet skedde i och med Salamancadeklarationen, som enligt Nilholm (2019) förespråkar nya metoder för att bemöta utbildningsbehov hos barn, framför allt för barn med funktionsnedsättning. I detta skriver Nilholm (2019) att alla elever har rätt till att vara en del av vanlig utbildningsmiljö och att särlösningar ska undvikas. Detta handlar om inkludering inom två delar, både inom vilken utbildning barnet ska få och var denna utbildning ges. Nilholm (2019) skriver att inkludering gäller alla barn och inte bara de med svårigheter, då detta skapar gemenskap för alla barn. Inom inkludering är likvärdighet, empowerment och rättvisa centrala begrepp, där utgångspunkten är relationen mellan skola och samhälle, och det kulturella och sociala sammanhang som barnet befinner sig i. Logue (2007) skriver att inkludering i förskolan kan förstås genom att beakta att barn har olika nivåer av social och teoretisk kompetens, som speglar den mångfalden som finns i en inkluderande grupp. Vidare beskriver Logue (2007) att i den traditionella synen på förskolans roll, där barn ska lära sig sociala färdigheter såsom att vänta på sin tur, dela med sig och lösa konflikter så handlar inte inkludering bara om att ge barn samma förutsättningar. Det handlar även om att skapa en gemenskap där varje barns individuella behov och förmågor respekteras och tas tillvara. Kring detta skriver Winter (2009) att förskolan däremot tenderar att bli mer universell i undervisningen och att detta sedan reproducerar social ojämlikhet och mister individualiseringen. Ahlberg (2015) beskriver att inkluderande förskolor sätts i fokus, där barnet inte ska behöva förändras eller anpassas. Detta för att skapa en gemensam förskola som granskar motstånd och hinder. Dock kan förskolan som verksamhet ses ur olika vinklar. Exempelvis kan man se på det ur ett organisations- och systemperspektiv, som Ahlberg

(2015) beskriver handlar om förskolan som organisation och institution i samhället, och förklaringen till skolproblem kan bero på förskolan som organisation och verksamhet. I detta kan maktrelationer yttras, där makt mellan förskolepersonal och barn, eller förskolepersonal och vårdnadshavare kan synliggöras. Dock kan denna maktrelation utgöra positiva möjligheter för familjer. Pölkki och Vornanen (2016) skriver om förskolor i Finland där familjer som är klienter inom Socialtjänsten även får stöd från förskolan. De beskriver resultaten från sin studie, som visade att föräldrar uppskattade det stöd som erbjöds av förskolan. Däremot framkom det också att förskolepersonalen upplevde att samverkan med andra professioner hade brister, vilket begränsade framgången i arbetet. Forkby (2023) beskriver att maktstrukturer inte bara handlar om individer, utan om samhällets strukturer av makt med nödvändiga och självklara beståndsdelar av samhällets reproducering, fortbestånd och organisering. Det handlar också om vilken ordning individer rangordnas i förhållande till de idéer som anses vara dominerande i samhället. Sedan blir det viktigt att reflektera över hur denna rangordning skapar bedömningsinstrument och hur det i sin tur skapar en ytterligare exkludering och stigmatisering av individen eller gruppen, detta för att kunna arbeta för social rättvisa och inkludering (Forkby, 2023).

3.2. Barnets bästa

Förskoleverksamheter arbetar med barnets bästa som är avgörande att beakta inom verksamheter som arbetar med barn, där förskolepersonal som har daglig kontakt med barn spelar en central roll. Genom denna nära kontakt har de möjlighet att upptäcka tecken på missförhållanden, såsom omsorgsvikt eller misshandel. Enligt Toros et. al (2021) är förskollärare avgörande för att identifiera och rapportera oro kring barns skydd och välmående. Genom att observera fysiska eller psykiska förändringar hos barnen kan personalen märka om något inte står rätt till, vilket gör deras uppmärksamhet viktig för barnets säkerhet och utveckling. Precis som Hellstadius (2020) skriver så är alla som arbetar inom verksamheter som rör barn skyldiga att omedelbart rapportera till socialnämnden om de misstänker att ett barn far illa, oavsett om verksamheten är kommunal eller privat. Detta lagstadgade ansvar, som gäller både kommunala och fristående aktörer, är en grundläggande del av arbetet för att skydda barn. När ett barn är i fara måste de vuxna i barnets närhet agera snabbt och rapportera sina misstankor till Socialtjänsten för att säkerställa barnets bästa.

Vidare betonar Toros et. al (2021) vikten av samverkan mellan förskola och Socialtjänsten. För att samverkan ska vara effektivt krävs tydliga roller och god kommunikation mellan alla

inblandande aktörer. Förskolepersonalen är som en länk mellan barnet, vårdnadshavare och myndigheterna, och deras observanta ögon är ofta de första som upptäcker om ett barn är utsatt. Toros et. al (2021) förklarar att det därför är av sådan stor vikt att god samverkan och förståelse för varandras professioner är avgörande för att barn ska få det skydd de behöver för att kunna garantera barnets bästa. Winter (2009) skriver att samverkan mellan förskola och Socialtjänsten även blir viktig för att Socialtjänsten ska kunna identifiera de familjer som har behov av vägledning och stöd i relation till barnomsorg och förskoleutbildning, samt inom tidiga interventioner.

Inom förskolans arbete är elevhälsan en viktig del i att identifiera och förebygga försummelse. Detta handlar inte bara om hur förskolan agerar inom verksamheten, det handlar även om beslut relaterade till barnets bästa. Keddell (2017) skriver att beslut kring barn bör baseras på barnets bästa, vilket är en av de koncept som Socialtjänsten arbetar efter. Definitionen av konceptet kan variera och bero på barnets individuella behov. Hellstadius (2020) skriver att även förskolan ska arbeta efter konceptet barnets bästa och att skollagen framför en tydlig hänvisning till barnets bästa, vilket ska vägleda allt arbete inom förskola och skola. Trots denna strukturella och lagstadgade trygghet kan förskolepersonal ibland känna osäkerhet i att hantera anmälningsplikten. Toros et. al (2021) skriver dock att forskning visar att deras utbildning inte alltid är tillräcklig för att ge dem de verktyg de behöver för att hantera sådana situationer. Förskolepersonalen har en unik position att upptäcka tecken på missförhållanden, men deras utbildning fokuserar inte alltid på barnskydd. Detta kan skapa osäkerhet kring när och hur man ska agera. Toros et. al (2021) framför att det är avgörande att utbildningen för förskolepersonalen stärks, så att de får den kompetens och det stöd de behöver för att kunna känna sig trygga i att rapportera oro och samarbeta med Socialtjänsten för att kunna säkerställa att barnets bästa beaktas i första hand menar Toros et. al (2021).

3.3. Att identifiera utsatthet

En aspekt för att kunna upprätta en orosanmälan är att identifiera utsatthet, vilket är vad detta avsnitt kommer att behandla, med hjälp av litteratur som presenterar hur personal inom förskolor och skolor identifierar utsatthet hos barn. Splett et. al (2019) har undersökt lärares förmåga att identifiera psykiska hälsoproblem i lågstadieåldern. Denna undersökning gjordes genom vinjettscenarier där barn med måttliga samt allvarliga problem med yttre och inre beteenden undersöktes. Genom dessa scenarier fick lärarna bedöma hur allvarliga de ansåg att barnens problem var, hur oroad de blev för barnets välmående samt om de trodde att barnet

behövde hjälp och stöd från samhället eller skolan. Resultatet på studien visade att lärarna var bra på att identifiera både allvarliga inre och yttre problem, men att det var svårare att avgöra om barn med mildare eller mindre synliga problem var i behov av hjälp och stöd (Splett et. al, 2019). I Logue (2007) artikel menar hon att barn som börjar i skolan ofta uppfattas av lärarna som särskilt riskutsatta för teoretiskt misslyckande. Dessa barn uppfattades i förskolan vara mer aggressiva och störande än andra barn. På samma sätt skriver Alazri och Hanna (2020) om att skolpersonal har en god position för att kunna identifiera utsatthet hos barn, men att personalen trots detta kan misslyckas med att rapportera in sin oro till Socialtjänsten. Dessa misslyckanden kan lämna barn som offer av våld, försummelse och berövar dem en chans till att få stöd från Socialtjänsten. Resultatet av studien visar på ett samband mellan olika faktorer och ett rapporteringsbeteende. Det finns alltså inte vanliga teorier eller instrument som styr vetenskapen kring utsatta barn och misslyckande med rapporteringen av oro (Alazri & Hanna, 2020). Det kan bero på stigmatiseringen som finns för utsatthet, men även stigmatiseringen som finns för att utföra en orosanmälan. Andersson och Sällnäs (2019) skriver att familjer och barn som tar emot insatser från Socialtjänsten riskerar att bli stigmatiserade och utpekade för detta. Det beror på att utsatta barn och familjer kategoriseras i residuals-system, alltså en liten grupp som avviker från samhällets normer. Vad gäller stigmatiseringen kring orosanmälan kan detta ses på samma sätt, att det är avvikande från normer och att det förknippas med negativa stereotyper. Normer och stereotyper är det som gör att personalen kan se det som avviker, men detta kan bli problematiskt om det ökar utsattheten hos individen. Detta tas även upp av Rantakeisu et. al (2013) som menar att människor till följd av kategorisering påverkas och förändras. I alla kategoriseringar kan man se en skillnad och uppdelning mellan ”vi” och ”dom” (Rantakeisu et. al, 2013, s. 25). I kategoriseringen ser man ”dom” som de avvikande eller med negativa karakteristiska drag som ”vi” andra inte har.

En studie utförd av Fallon et. al (2022) påvisar att skolpersonals ökade interaktion och observation av unga barn leder till ett ökat antal orosanmälningar till Socialtjänsten samt ökad identifiering av utsatta barn. Resultatet av studien visade på att förskolor och Socialtjänsten har olika definitioner och respons på att misstänka utsatthet hos barn. Författarna menar att underrapporteringen av oro har varit ett långvarigt problem, och detta gäller globalt för alla yrkesgrupper inom alla sektorer, då alla professionella har anmälningsplikt om de misstänker utsatthet hos barn (Fallon et. al, 2022). Alazri och Hanna (2020) konstaterar att ytterligare studier krävs kring association mellan skolpersonals rapporteringsproblem och faktorer som är inflytelserika för att kunna förbättra för effektiva insatser. De menar att ökad kunskap och

bevisning på detta kan göra att exempelvis skolsköterskor tillsammans med andra professionella kan rikta insatser på skolpersonal för att förändra rapporteringsbeteendet så att oro rapporteras i större utsträckning. Dock menar Fallon et. al (2022) att det finns lite bevisning på att en ökning av orosanmälningar skulle förbättra noggrannheten i att identifiera utsatthet hos barn. De menar att det finns två trösklar som skolpersonal behöver passera för att genomföra en orosanmälan. Den första tröskeln är definitionsmässig och handlar om att avgöra om det har förekommit barnutsatthet. Den andra tröskeln berör personalen och dess beslutsfattande om de ska rapportera genom anmälan eller inte. Fallon et. al (2022) konstaterar att skolpersonalen måste passera båda trösklarna för att en anmälan ska genomföras.

3.4. Att utföra orosanmälan

Persdotter et. al (2024) betonar att vikten av att anmäla problematiken i ett tidigt skede är av stor vikt för att minska antalet barn som kan få sekundära effekter senare i livet. Det är viktigt att lärare och förskolepersonal utför anmälningar vid oro då dessa har en central roll i att upptäcka problematik då de har en nästan daglig kontakt med barn och deras vårdnadshavare. Det är av vikt då förskolan är en viktig institution för att främja barn, där barn får utvecklas och förbättra sin självkänsla. De skriver att barn som utsätts för bristande omsorg har en högre risk att drabbas av hälso-, utvecklings- och inlärningssvårigheter vilket får sekundära effekter i form av livskvalité, arbetsmöjligheter och utbildning senare i livet vilket gör att de då kan behöva hjälp från Socialtjänsten. Resultatet visar att 9,7% av förskolepersonal rapporterade oro vid studiens årliga uppföljning år 2011. Detta visar även på att oro oftare fanns för pojkar än för flickor och att denna skillnad ökar över tid. Resultatet visar även på att när förskolepersonal först får en oro så förvärras deras relation till barnets vårdnadshavare, men även att denna relation förbättras när oron upphör (Persdotter et. al, 2024). Swärd och Starrin (2016) skriver om makt och att detta brukar definiera handlingen maktutövning samt förmågan och tillgången till maktresurser. Grunden för att utöva makt handlar om tillgången till maktresurser, detta kan exempelvis vara Socialtjänstens tvångsmedel med tvångslagarna som grund (LVU, LPT osv.), möjligheten till att avslå eller bevilja bistånd eller att fatta beslut om behandling, detta kopplat till socialt arbete (Swärd & Starrin, 2016). I detta kopplat till den kommunala förskolan kan man se hur personalen har en maktposition i jämförelse till vårdnadshavare, men maktpositionen ser annorlunda ut när det gäller personal på privata förskolors relation till vårdnadshavare. Detta beror bland annat på att privata förskolor är

vinstdrivna och behöver behålla vårdnadshavarna som kunder för att verksamheten ska kunna gå runt, vilket skapar en form av maktövertag hos vårdnadshavarna till förskoleverksamheten.

Persdotter (2024) har utfört en nationell uppföljning av Socialtjänstens omställning i Sverige. Denna delstudie, kallad PM 1, och handlar om avslutade barnavårdsutredningar där resultatet visar att antalet barn i förskoleåldern är färre i procentenheter än barn i högre ålder. Denna studie är en stor och nationell studie som har som avsikt att fånga upp nuläget i en uppföljning samt följa omställningen till den nya socialtjänstlagen som slår i kraft under juni 2025. Persdotters (2025) andra del av delstudierna kallas för PM 2 och resultatet visar på att barn i förskoleåldern även vad gäller antalet utredningar är färre än övriga åldrar. Persdotter (2024) skriver att Socialtjänsten når förhållandevis få barn i ett tidigt skede, detta i relation till både barnets ålder och om de utretts tidigare eller inte. Persdotter (2024) menar att om Socialtjänsten ska kunna arbeta preventivt och i ett tidigt skede av problematik så krävs det att Socialtjänsten får kännedom om att problematik råder. Vilket kräver att förskolepersonal ökar antalet orosanmälningar för att Socialtjänsten ska få denna kännedom. I detta beskriver Stadsrevisionen (2024) en granskning som visar på att förskoleverksamheter brister i att säkerställa att anmälningar vid oro för barn utförs i enighet med de krav som finns i Socialtjänstlagen. I denna granskning har det identifierats arbetssätt i verksamheterna för att identifiera när ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Samtidigt kan osäkerhet om allvarlighetsgraden samt rädsla för de negativa konsekvenserna av en anmälan leda till att orosanmälan försenas eller inte genomförs alls till Socialtjänsten. Ett resultat som Persdotter (2025) beskriver är att fysiskt och psykiskt våld mot barn främst sker i senare förskoleåren och i lågstadieåldern, och att detta minskar kraftigt efter lågstadieåldern. Detta visar på att det är lättare för förskolepersonal att identifiera utsatthet hos barn i form av våld, men att andra typer av utsatthet är svårare att identifiera. Ännu ett resultat som Persdotter (2024) skriver om är att gapet mellan insatser och identifierad utsatthet är störst för de yngsta barnen, och de vanligaste skyddsfaktorerna anses vara mest närvarande för de yngre barnen. Men insatser behöver inte bara gälla de insatser med behovsprövning från Socialtjänsten, utan kan även gälla de insatser som förskolan sätter in för att stärka barnet. Däremot för att Socialtjänsten ska kunna arbeta preventivt och i ett tidigt skede av problematik så krävs det att Socialtjänsten får kännedom om att problematik råder. I detta menar Stadsrevisionen (2024) att det finns utvecklingsområden inom stadsövergripande analyser och uppföljningar av anmälningar som skulle möjliggöra att identifiera vilka delar som behöver stärkas och utvecklas i orosanmälningsprocessen.

3.5. Sammanfattning

Genom informationen i de fyra ovannämnda avsnitten så kan vi konstatera att det finns bristande kunskap om privata förskolor och dess anledning till misslyckandet av rapportering till Socialtjänsten när oro råder för ett barn. Genom dessa fyra avsnitt kan vi identifiera tre anledningar till att förskolepersonalen inte rapporterar oro. Dessa är (1) utmaningen med att identifiera det enskilda barnets bästa (Toros et. al, 2021), (2) att det finns bristande kunskap kring utsatthet (Alazri & Hanna, 2020; Splett et. al, 2019) och (3) att det finns bristande kunskap kring orosanmälan (Persdotter, 2025). Vi kan se att det finns fåtal studier som belyser privata förskolor och orosanmälningar, därför är det av vikt att undersöka dessa och identifiera vilka faktorer som kan influera förskolepersonal i rapporteringsprocessen.

4. Teoretiskt perspektiv

För att skapa en förståelse till den data som inhämtats, kommer den nyinstitutionella teorin att beaktas. Den teori och begreppet isomorfism ger oss ett användbart verktyg för att analysera privata förskolors organisationer. Förskolorna är inte bara beroende av sina interna strukturer och resurser, utan måste även ta hänsyn till externa normer och krav, både från offentliga myndigheter och från föräldrar samt samhället i stort.

Nyinstitutionell teori växte fram under 1970- och 1980-talen som en reaktion mot de tidigare dominerande teorierna om organisationer, som fokuserade på effektivitet och produktivitet. Forskare började i stället undersöka hur externa sociala, kulturella och institutionella faktorer, såsom normer och regler, påverkar organisationerna. Teorin växte fram och grundade sig på insikten att organisationer styrs av externa normer, regler och förväntningar från samhället och andra aktörer och inte bara styrs av interna behov och tekniska krav (Meyer & Rowan, 1977). Förskolan ses som en organisation som måste följa lagar och regler. Nyinstitutionell teori beskriver hur organisationer balanserar mellan att följa formella regler och att anpassa sig till rådande normer.

DiMaggio och Powell (1983) betonar vikten av att förstå isomorfismens koppling till nyinstitutionell teori. I sin artikel fokuserar de på hur organisationer, särskilt inom samma område eller sociala miljö, tenderar att bli mer lika varandra över tid. Isomorfismen används som begrepp för att beskriva hur externa påtryckningar och sociala normer formar en ett slags tvång för organisationer att följa vissa standarder, vilket kan göra dem mindre flexibla och mer lika varandra.

DiMaggio och Powell (1983) introducerade även begreppet organisatoriskt fält, vilket avser en grupp organisationer som delar gemensamma egenskaper och verkar inom samma miljö.

Johansson (2015) förklarar att det innebär att normer och förväntningar från andra organisationer påverkar organisationens beteende. DiMaggio och Powell (1983) menar att organisationer riskerar att förlora sin legitimitet om de avviker från de regler och normer som finns inom sitt organisatoriska fält, oavsett organisationens förmåga att upprätthålla högteknisk effektivitet. Deras teori fokuserar på hur homogenisering sker inom detta fält, som inte bara inkluderar liknande organisationer utan även andra relevanta aktörer som leverantörer och myndigheter. Detta leder till en homogenisering av organisationerna, vilket sker genom tre mekanismer av *isomorfism*. *Tvångsmässig isomorfism* innebär att organisationer tvingas att följa offentliga lagar, regler och riktlinjer, *Mimetisk isomorfism* innebär att man vill efterlikna de organisationer som anses vara mest framgångsrika och *Normativ isomorfism* handlar om att

arbetsprocesserna tenderar att bli mer standardiserade och mindre specifika för den enskilda organisationen. De professionella ansluter sig till en och samma uppfattning om vad som är rätt sak att göra. Anpassningen sker därför inte enbart genom tvång, utan även för att den uppfattas som naturlig, önskvärd eller belönande för organisationen för att behålla sin legitimitet (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153).

Samtidigt som professionaliseringen inom förskolesektorn, enligt DiMaggio och Powells (1983) beskrivning av *normativ isomorfism*, leder till en viss standardisering av arbetsprocesser, kan även bredare samhällseliga normer ha ett indirekt inflytande på dessa professionella riktlinjer. I praktiken kan detta bidra till att skapa en viss "fasad" hos organisationerna – det som syns utåt – som inte alltid fullständigt stämmer överens med det som verkligen händer i organisationen. Detta är av vikt för oss på grund av att privata förskolor, som delar av ett organisatoriskt fält, inte bara är organisatoriskt beroende av sina interna rutiner utan också socialt och kulturellt beroende av den omgivande miljön. Inom detta fält kan det finnas normer eller oskrivna regler som gör att man undviker vissa saker, delvis för att minimera risken för konflikter med viktiga aktörer, vilket kan drivas av både ett behov av att följa regler *tvångsmässig isomorfism* och att efterlikna det som uppfattas som framgångsrikt och legitimt *mimetisk isomorfism*.

Däremot är det viktigt att beakta de begränsningar i teorin som lyfts fram av Johansson (2015). Teorin har kritiserats för att vara alltför deterministisk, med ett fokus på homogenisering som ibland kan underskatta variation och aktörskap. Vidare har kritiker även påpekat att teorin har svårt att förklara skillnader mellan verksamheter och att den inte ger en fullständig bild av de faktiska orsakerna förändring, som inte enbart handlar om isomorf anpassning. Trots dessa invändningar är teorin om institutionell isomorfism fortfarande av stor relevans, särskilt vid analys av människobehandlande och andra organisationer som verkar inom komplexa institutionella fält. DiMaggio och Powells (1983) ramverk erbjuder värdefulla insikter i de kraftfulla mekanismer som driver organisationer mot likformighet och betonar betydelsen av legitimitet, statligt inflytande och professionella normer i den moderna organisationsvärlden. Att förstå dessa processer är avgörande för att analysera hur organisationer formas och utvecklas inom sina specifika institutionella kontexter.

5. Metod

5.1. Design

Denna studie använder en kvalitativ ansats som avser att bidra till en djupare förståelse för och tolka den sociala verkligheten utifrån informanternas egna perspektiv och upplevelser, vilket Bryman (2018) beskriver att kvalitativ ansats är användbart för.

5.2. Urval

Tabell 1. Studiens urval

Respondent	Verksamhet	Erfarenhet av privat förskola	Utbildning
Respondent 1	Trossamfund	3–3,5 år	Ingen, studerar till förskollärare
Respondent 2	Aktiebolag	2 år	Barnskötare
Respondent 3	Aktiebolag	4 år	Barnskötare, studerar till förskollärare
Respondent 4	Trossamfund	14 år	Förskollärare samt fortbildning
Respondent 5	Ekonomisk förening	15 år	Förskollärare
Respondent 6	Ekonomisk förening	6 år	Förskollärare

Vi har använt ett målstyrt urval där informanter med erfarenhet inom området valts ut för att kunna besvara forskningsfrågorna, som enligt Bryman (2018, s. 498) betyder att urvalet väljs utifrån forskningens mål. Deltagande informanter i studien presenteras ovan i tabell 1, det är personal från sex olika privata förskolor som arbetar i barngrupp. Urvalet visar att fem respondenter kommer från en vinstdriven förskola och en respondent kommer från ett personalkooperativ. Kriterierna för studiens urval var att informanterna behövde ha minst två

års erfarenhet inom verksamheten. Ett annat kriterium var att utesluta personal på föräldrakooperativ då dessa verksamheter skiljer sig från övriga privata förskolor där vinstdrivna aspekter är mer framträdande. Utbildning är dock inget krav för att ingå i urvalet, eftersom anmälningsplikten gäller alla anställda på förskolor, oavsett utbildning. I tabellen kan man se att utbildning skiljer sig mellan respondenterna.

För att nå potentiella deltagare till vår studie tog vi telefonkontakt till privata förskolor i Dalarna för att sedan presentera vår studie och bjuda in till att delta. Den förskolepersonal som svarade på telefonsamtalet fick sedan ta ställning till om denne ville få informationsbrev (se bilaga 1) skickat till sig via e-post. Sedan fick förskolepersonalen ta ställning till om denne ville delta i studien eller inte. De informanter som valde att tacka ja till förfrågan om deltagande fick sedan ge en tid för intervju som passade denne. Flera av de förskolor som kontaktades gav respons att de hade tidsbrist för att ha möjlighet till att delta och vissa förskolor svarade inte alls. Totalt tillfrågades 26 förskolor om deltagande i studien och slutligen deltog totalt sex informanter som samtliga uppfyllde urvalskriterierna för studien.

5.3. Datainsamling

Vid insamlingen av materialet genomfördes sex intervjuer. Intervjuerna var semistrukturerade och utgick från en intervjuguide med öppna frågor som stöd. Temana i intervjuguiden innehöll frågor om arbetet i barngrupp, barnets bästa, samverkan med Socialtjänst och informanternas upplevda känslor av anmälningsplikten (se vidare bilaga 2). Syftet med intervjuguiden var att fånga upp informanternas upplevelser om ämnet, vilket Bryman (2018) beskriver som en fördel med en sådan guide. Intervjuguiden bidrog även till att säkerställa att alla forskningsfrågor blev besvarade, då behov av omformuleringar eller förklaringar av vissa frågor kunde uppstå. Intervjuerna genomfördes med privata förskolor i Dalarna och utfördes vid fysiska möten samt via digitala videosamtal på Zoom efter informanternas önskemål. För att prova intervjuguiden genomförde vi först en pilotintervju där vi båda deltog. Efter intervjun diskuterade vi då vilka formuleringar eller frågor som fungerade och vad som kunde förbättras. Efter den första intervjun genomförde vi enskilda intervjuer med informanterna för att effektivisera arbetet. Intervjuerna varade mellan 30–60 minuter. Intervjuerna spelades in med diktafon som sedan transkriberades, författarna transkriberade 3 intervjuer vardera för att göra båda författarna delaktiga i arbetet.

5.4. Dataanalys

Datamaterialet har analyserats med en tematisk analys som Braun och Clarke (2006) menar är relevant att använda i en kvalitativ studie. Tematisk analys handlar om att analysera och identifiera mönster eller teman ur insamlat datamaterial. När den tematiska analysen genomfördes har vi förhållit oss till ett ramverk med tillvägagångssätt som innehåller sex steg som Braun och Clarke (2006) har utvecklat. Detta innebar att vi vid analysen av det insamlade datamaterialet följt dessa steg.

Steg 1: I det första steget av den tematiska analysprocessen började vi med att bekanta oss med det insamlade datamaterialet. Detta gjorde vi genom att läsa igenom de transkriberade intervjuerna.

Steg 2: Utifrån att vi bekantade oss med datamaterialet började vi koda genom att sortera mönster och likheter som var återkommande i datan, detta gjordes genom färgmarkering av ord och fraser. Några exempel på de koder vi fann var *individuella behov*, *värdegrundsarbete* och *gemenskap*.

Steg 3: Sedan sorterades det kodade materialet in i subteman där mängden datamaterial varierade. Utifrån de ovan nämnda koder som vi fann sammanfogades dessa till subtemat *främja barns utveckling*.

Steg 4: När koderna sammanfogats till subteman granskades detta och subtemana ändrades till viss del för att varje tema skulle ha tillräckligt med stöd i det inhämtade materialet. Ett exempel på ett tema vi kom fram till var *förskolans arbete* som till en början hade fyra subteman som sedan ändrades till två.

Steg 5: Vi sorterade upp de subteman vi hade och namngav sedan de teman som identifierats utifrån att teman agerar som ett paraplybegrepp för de identifierade subtemana och dess koder.

Steg 6: I det sista steget skrevs analysens slutresultat fram, där fyra teman och nio subteman presenteras (Braun & Clarke, 2006).

5.5. Studiens tillförlitlighet

För att försäkra oss om att tillförlitligheten säkerställs i studien använde vi oss av de fyra begrepp av Guba och Lincoln (1994, s. 114) som är användbara för kvalitativa studier: *credibility*, *transferability*, *dependability* och *confirmability*. Som vidare förklaras av Bryman (2018).

Guba och Lincoln (1994, 114) beskriver att begreppet trovärdighet (*credibility*) innebär att forskaren av studien säkerställer att resultaten uppfattas som giltiga och accepterade av andra. För att uppnå detta bör man följa de etablerade forskningsregler enligt Bryman (2018, s. 467) samt låta informanterna ta del av studiens resultat för att bekräfta att forskaren har uppfattat verkligheten korrekt. Vi säkerställer detta genom att studien har följt de regler och ramar som gäller vid forskning. Vid otydlighet under intervjuerna ställdes följdfrågor för att minska missförstånd och för att säkerställa att vi uppfattat informanterna rätt. De deltagande informanterna kommer att få ta del av den slutgiltiga uppsatsen.

Överförbarhet (*transferability*) innebär att resultatet av en studie kan appliceras på andra kontexter, vilket är svårt att uppnå inom kvalitativ forskning (Guba & Lincoln, 1994, s. 114; Bryman, 2018, s. 467). I denna studie är syftet inte att resultaten ska kunna överföras till andra miljöer eller till all personal på privata förskolor. Däremot bidrar studien till en bredare förståelse för hur förskolepersonal inom privata förskolor uppfattar barnets bästa och hur organisatoriska faktorer kan influera rapportering av oro.

Vidare beskrivs vikten av att forskarna noggrant dokumenterar varje steg i forskningsprocessen för att uppnå pålitlighet (*dependability*) enligt Bryman (s. 468). Vi har i denna studie redovisat forskningsprocessen på ett tydligt sätt för att stärka pålitligheten och trovärdigheten i resultatet.

Det sista begreppet som är viktigt att beakta är att styrka och konfirmera (*confirmability*), det innebär att forskaren bör vara medveten om att det inte är möjligt att vara fullständigt objektiv i denna typ av forskning. Därför bör man anstränga sig för att undvika att personliga värderingar påverkar studiens resultat (Bryman, 2018, s. 470). Vi har under studiens process reflekterat över våra egna åsikter och förutfattade meningar för att minimera dess inverkan på studiens resultat.

5.6. Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2024) beskriver de grundläggande etiska principerna som författare av vetenskapliga studier behöver förhålla sig till. Dessa fyra principer är: informations-, samtyckes-, nyttjande- och konfidentialitetskravet. Informationskravet innebär att vi författare har informerat deltagande informanter om syftet i den aktuella undersökningen genom ett informationsbrev (se bilaga 1) innan informanternas deltagande i studien. Informationsbrevet informerade bland annat om informanternas frivillighet att delta i studien och att informanterna när som helst kan avbryta sitt deltagande utan någon vidare förklaring. För att säkerställa samtyckeskravet informerades deltagande informanter om detta och de fick alla skriva på en samtyckesblankett (se bilaga 4) för att säkerställa detta. Nyttjandekravet innebär att allt insamlat datamaterial från informanterna endast används för studiens ändamål samt att detta raderas efter godkänd examination, detta informerades informanterna om i inledningen av varje intervju. Till sist förhåller studien sig till konfidentialitetskravet som skall tillgodose att alla inkomna uppgifter kring medverkande informanter behandlas med högsta möjliga konfidentialitet (se bilaga 1). Detta säkerställs genom att alla informanter och deras arbetsplatser är anonyma i studien.

Att beakta etiska principer inom forskning är viktigt att ha i åtanke för att deltagande informanter inte ska bli oetiskt behandlade. För att tillgodose detta har vi haft som avsikt att följa Högskolan Dalarnas krav samt gjort en egengranskning av studien. Enligt riktlinjerna från Högskolan Dalarna ska studier utförda av studenter genomgå en forskningsetisk egengranskning, baserad på forskningsetiska nämndens riktlinjer. Denna granskning har genomförts genom att använda blanketten "Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor" (se bilaga 3). Bilaga 3 visar på att det inte finns några tecken på att denna studie behöver etikprövas. Studien har även gjort en anmälan om personuppgiftsbehandling i studentarbeten till Högskolan Dalarna, diarienummer C 2025/1053.

5.7. Metoddiskussion

I valet av studiens metod hade författarna i åtanke att tematisk analys har styrkor och svagheter. Braun och Clarke (2020) redovisar dessa styrkor och svagheter med metoden och menar på att kvalitet inom studier kan säkerställas genom medvetenhet och reflexivitet hos forskaren. Att denna studie har använt en tematisk analys stärker kvaliteten på flera vis då den genom metoden ger djupgående insikter genom resultatets informativa och berättande datamaterial. När intervjuguiden utformades för studien modifierades frågorna för att berättandet skulle gynnas i intervjuerna, samt att intervjuerna skulle utformas mer som ett samtal mellan respondenten och författarna. En styrka med studien är att det genomfördes en pilotintervju för att skapa möjlighet till ytterligare bearbetning av intervjuguiden. Braun och Clarke (2020) skriver att studien även stärks genom kontextualisering och flexibilitet, där anpassningen av studiens syfte samt möjligheten författarna fick i att förstå datamaterialet med hjälp av metoden. Författarna har under studiens arbetsgång reviderat syftet med studien för att sedan kunna öka förståelsen ytterligare för resultat som framkom av datamaterialet.

Braun och Clarke (2020) beskriver att det även finns svagheter med tematisk analys som metod, där generaliserbarheten och mätbarheten av resultaten är svåra att kvantifiera. Det handlar även om standardisering av kvalitet, då en enhetlig standard för kvalitativ forskningskvalité är utmanande att etablera. Trots detta valdes metoden för studien då den gav författarna en god möjlighet att besvara studiens syfte. Braun och Clarke (2020) skriver även om bias och subjektivitet, som betyder att forskarens egen tolkning och analys kan göra att forskningens tillförlitlighet ifrågasätts. Detta har författarna försökt att motverka genom den bearbetade intervjuguiden där följdfrågor och omformuleringar var en viktig del i att säkerställa med respondenterna om svaren tolkats korrekt av författarna.

6. Resultat

I detta avsnitt kommer vi att presentera våra fyra huvudteman och nio subteman som redovisas nedan:

Tabell 2. Studiens tema- och subteman

Tema	Subteman
Förskolans arbete	Främja barns utveckling Social inkludering
Barnet i fokus	Barnets bästa Problematikens yttringar
Rapportering av oro	Erfarenheter av orosanmälan Negativa konsekvenser av orosanmälan
Privat förskola som organisation	Organisationens policy och riktlinjer Organisatorisk påverkan Förbättringsmöjligheter

6.1. Förskolans arbete

6.1.1. Främja barns utveckling

Informanterna berättar att de varje dag arbetar med att främja barns utveckling. En informant betonar att värdegrundsarbetet, som de arbetar med dagligen, är ett sätt att främja barns utveckling till att bli goda medborgare i samhället. Man pratar med barnen om hur man är mot varandra men också hur man tar hand om samhället. Att främja barns utveckling är både individuellt och utifrån ålder på barnen, som personalen behöver anpassa för både planerade och vardagliga aktiviteter, då alla barn har individuella behov. Personalen främjar barns utveckling i att genomföra planerade aktiviteter genom bland annat att pärla och baka. Nedan berättar en förskolepersonal om en planerad aktivitet när man arbetar med just främjandet:

[...] vi har gjort en aktivitet också som planerades utifrån barnkonventionen, då skrev vi ut ett papper, det var ett som jag hittat på internet där det var typ så här ”pärla barnkonventionen” och så hade varje punkt en färg för typ så här, det kanske var tio punkter från barnkonventionen, där det var typ så här ”röd står för alla barns lika värde” [...] och så fick de pärla armband eller halsband. (Respondent 1)

Vidare berättar informanten att det var en mer djupgående aktivitet där de satt ner tillsammans med barnen och samtalade om olika färger och vad de betydde i aktiviteten. Informanten uppfattade barnen som mer intresserade av aktiviteten när det fanns ett mer tydligare syfte. En annan informant berättar att de även främjar barns utveckling i vardagliga aktiviteter såsom leka i en lekpark, där man övar på motorikträning. Likaså när man pysslar får barnen träna på sin finmotorik genom att klippa, måla och skriva. En förskolepersonal ger andra exempel på vardagliga aktiviteter som kan vara en påklädnadssituation där man främjar barnets utveckling att bli självständig, men det kan även vara genom att äta med bestick. En informant menar att barn utvecklas på alla möjliga sätt och vis, och på dennes förskola har de arbetat mycket med värdegrund, gemenskap och att hålla ihop barngruppen. Man fortsätter berätta om att de brevväxlat med en annan förskola och fått olika dilemman som barnen tillsammans ska lösa, nedan berättar denne om en sådan händelse:

Till exempel alla djur i skogen vill ha samma pinne och det blir bara bråk, hur ska vi lösa det? Och så kommer barnen med förslag att man kan turas om och dela med sig och så, då jobbar vi ju med deras utveckling hur de ska lära sig konflikthantering alltså mer konstruktivt. Vi ser ju att de inte alltid använder sig av de strategier de föreslår själva men att de gör det oftare när vi har jobbat intensivt med det och så får man påminna dem igen. (Respondent 6)

Informanterna berättar även om material de brukar arbeta med för att främja barns utveckling, flera nämner att de brukar använda kompisböckerna.

Kompisböckerna tar upp situationer som de flesta barn känner igen från sin egen vardag och fokuserar på värdegrund och barnkonventionen. Ett annat material som tas upp i intervjuerna är Väplarna, det är ett material med figurer som kan vara allt från att lära sig bokstäver och göra olika experiment som används för de äldsta barnen på förskolan för att få en bra skolförberedelse. UR play är också något som används för att främja barns utveckling och lärande. Sammantaget från intervjuerna kan vi se att man använder sig av flera olika lärandemetoder, för att anpassa till varje enskild individ.

6.1.2. Social inkludering

Jag tänker att inkluderingen är ju en nyckel till trygghet, framför allt på förskolan och är det någonting man jobbar med när man har små barn så är det ju för relationer och trygghet. Och jag tänker just det här [...] att det ska vara en förskola för *alla*. (Respondent 3)

Ovan redovisas ett citat från en informant som berättar att inkludering handlar om trygghet och betonar vikten av att förskolan är till för *alla*. I övriga intervjuer framkommer det att det är viktigt med inkludering. Förskolepersonalen berättar att det måste kunna förväntas att arbetslaget har samma barnsyn, samt att tänka på hur man pratar med varandra i barngrupp, detta för att barn tar efter hur vuxna handlar.

En annan informant beskriver en oro kring social inkludering och hur barn redan i förskoleålder är medvetna om någon form av rangordning och maktaspekter. Denne ger ett exempel när dennes barngrupp får nya barn från den yngre barngruppen. Detta yttras genom att yngre barn betraktar barngruppen och hur andra agerar, medan de äldre barnen börjar handla utifrån ett maktbeteende och börjar styra de yngsta barnen. Informanten betonar att de försöker vara observanta på beteenden där man försöker exkludera någon, till exempel där barnen på förskolan använder makt där man hotar med att eventuellt inte få komma på dennes kalas om man inte gör en viss sak för denne. För att försöka få bort detta så berättar informanten att barnen på avdelningarna är avdelningskompisar, man är ett gäng som ska hålla ihop. Nedan ger informanten ett exempel på hur man kan arbeta med just detta:

Vi brukar alltid vara i gymnasalen på torsdagar och då har vi också gjort samarbetsövningar, så ”nu ska ni flytta en madrass från ena sidan till rummet till andra sidan, ni får in bara lägga den på era ryggar.” Ja så kanske vi provar med en eller två som går jättedåligt men om alla står på alla fyra och liksom går som en stor sköldpadda tillsammans ja men då går det bra. Alltså vi försöker ju verkligen så här få dem att förstå styrkan att ha en grupp och liksom vara tillsammans och att alla ska få vara med oavsett ålder och ursprung eller ja vad det nu kan vara ja som kön. (Respondent 6)

Ett annat exempel på hur man kan arbeta med inkludering är bland annat med litteratur, flera informanter tar upp kompisböckerna som ett bra material att arbeta med. Kompisböckerna är anpassade även för de allra minsta barnen, och det finns diskussionsfrågor i böckerna som kan användas för att samtala om bokens innehåll.

En informant tar även upp att det finns svårigheter med inkludering och det är just den ökade diagnostiseringen som denne ser. Informanten berättar att det blivit allt vanligare att sätta diagnoser på barn, men att det är viktigt att påminnas om att varje barn är unikt. Denne ger ett exempel på när ett barn får en diagnos som i detta fall är autism, det är lätt att börja fokusera för mycket på diagnosen och vad den innebär. I stället för att enbart fokusera på diagnosen, tycker informanten att det är viktigt att se till att alla barn får rätt stöd. Till exempel kan bildstöd hjälpa alla barn, inte bara de med diagnoser. Att använda visuellt stöd är en bra förberedelse eftersom alla kan komma att stöta på

människor som har svårt med kommunikation. Nyckeln som informanten menar är att inkludera barn med diagnoser i undervisningen tillsammans med de andra barnen, så att de får vara en del av gruppen och utvecklas på bästa sätt.

Sammanfattningsvis kan man se genomgående i alla intervjuer att man har ett gemensamt synsätt på inkludering och att det är otroligt viktigt. Man betonar också att man i arbetsgruppen bör ha en gemensam syn och alltid påminnas om hur man som förskolepersonal pratar med varandra i barngruppen, samtidigt som man alltid ska inkludera alla barn oavsett diagnos, etnicitet och social status.

6.2. Barnet i fokus

6.2.1. Barnets bästa

En genomgående del i den insamlade datan är att samtliga informanter ser barnets bästa som flera faktorer. Att se på barnets bästa kan vara alltifrån att se faror men också behoven kring barnet. Det kan även handla om vad barnet själv avgör är viktigt för den, men förskolepersonalen är de som kan se vilka behov barnet har i undervisningen och i aktiviteter för att utvecklas. En informant berättar att de beslut som tas varje dag på förskolan ska ha barnets bästa i fokus. De ser på barnet på både individ- och gruppnivå för att kunna planera in aktiviteter eller uppgifter som den enskilde eller gruppen behöver arbeta med. Olika delar av inläringen kan ta olika lång tid att lära sig för barn och även där kan individuella anpassningar behövas menar en annan informant. Ytterligare en informant menar även att de i första hand arbetar utifrån barnens intressen, men även utifrån läroplanen. Informanten resonerar om barnets bästa och berättar:

[...] jag tänker att det är grunden till allt, att utgå från barnens bästa i alla situationer. Jag är ju på förskolan med mindsett av att jag är här för barnens bästa [...] det är grunden till allt inom förskolan skulle jag säga.
(Respondent 3)

Informanterna anser också att barnets bästa är att barnet har en grundtrygghet och att barnet får utvecklas utifrån det, men även att ha en god anknytning till vårdnadshavare och förskolepersonalen. En annan informant betonar att det är viktigt att barnet ska vilja vara på förskolan, känna en glädje, gemenskap och lust att lära.

6.2.2. Problematikens yttringar

Hur förskolepersonal uppfattar och identifierar problematik kan variera, men de deltagande informanter gav en övergripande enhetlig bild av detta. De berättade att det kan handla om att barn har för små eller smutsiga kläder så att barnet ser ovårdat ut. Det kan även handla om att barnet ofta har blåmärken som är oförklarliga. Det kan handla om matsituationer där barn kan vara väldigt hungriga så att de äter ovanligt mycket varje måltid, då kan informanterna få en oro av att barnet inte får tillräckligt med mat hemma. En informant uppger att brister i barnets hygien kan yttras då barnet har oklippta naglar, okammat hår eller smutsiga kläder. En annan har bevittnat detta där barnet sedan knöt sig an till förskolepersonalen i stället för de andra barnen när barnet väl var på förskolan. En annan informant har även denna erfarenheter av detta, där denne kan se att hög frånvaro påverkar barnet socialt då den hamnar utanför i barngruppen och då får svårigheter med att komma in i gruppen igen. Informanten kan även se att det blir en form av försummelse av barnet när den har väldigt hög närvaro, då en del barn ägnar mer tid på förskolan än personalen som arbetar heltid. I området där denna förskola befinner sig är det vanligt att man har hög utbildning, lever i kärnfamiljen i en tvåsamhet och bor i fristående hus. Informanten förklarar:

[...] alltså att vi jobbar 40 timmar, det är ju heltid för oss, men ett barn på förskolan kanske går 45 timmar i veckan för att man ska ju lämnas klockan 07:00 men man själv är på jobbet 7:45 för att man har resväg liksom, men barnet har ju lämnats på förskolan mycket tidigare. (Respondent 5)

En informant uppger att det även kan vara barn som är utåtagerande eller drar sig undan från barngruppen och förskolepersonalen. När sådant sker kan informanten se att ett barn som var på ett sätt tidigare plötsligt förändras. Några exempel på förändringar som informanten tar upp är att barnet får ett förändrat ordförråd, de leker annorlunda lekar eller ger en annan känsla mot personalen. Det kan även handla om att vårdnadshavare får ett annorlunda beteende mot personalen, att de blir undvikande eller undviker ögonkontakt. För att arbeta med sådan problematik och för att främja barnet brukar informanten med kollegor prata med barnet och försöka hjälpa utan att konkret ställa frågan om problematiken. Det kan snarare handla om att fråga hur barnet mår och hur det är hemma, leka själv med barnet men även att använda material i undervisningen som får barn att fundera och lära sig kring barns rättigheter. Informanterna berättar om upplevelser där oro har uppstått på grund av vårdnadshavares agerande gentemot barnen och förskolepersonalen vid lämning eller hämtning. Detta kan visa sig genom otrygg anknytning till vissa pedagoger, men också genom att barn har svårt att fokusera och vill avvika från aktiviteter. Oro kan även uppstå om barnet

klagar på att de har ont i magen vid flera tillfällen, som kan vara tecken på oro, ångest eller stress hos barnet. En annan informant kan se att dessa tillfällen kan vara exempelvis vid övergången mellan två aktiviteter. För att arbeta med barnet när problematik finns brukar en av informanterna försöka få ett djupare band till barnet för att även se vilka behov som finns. Ett exempel på problematik är när barnet får mycket känslostormar, och då brukar informanten byta miljö för barnet där barnet kan få en chans att prata om dessa känslor. Informanten berättar:

[...] barn är ju liksom inte onda eller hur man ska uttrycka det, de reagerar ju bara utifrån sina förutsättningar och det kommunikationsspråket de har, så jag tror att det är väldigt viktigt, just när jag har jobbat i alla fall har det varit viktigt att verkligen se barnen och bekräfta känslor och tankar som kan komma. (Respondent 1)

En informant berättar om ett exempel på problematik där barn som är odiagnostiserade eller har andra svårigheter. I detta är det viktigt att förskolan samverkar med specialpedagog och vårdnadshavare för att hitta bra strategier för barnet, även då samverkan med hemmet kan vara nyckeln till att skapa ett gott samarbete. I dessa fall kan barn vara utåtagerande eller ha svårt med känslohanteringen vilket gör det viktigt att vara väldigt öppensinnad som personal för att inte se det enskilda barnet som ett problem utan att man i stället ser att barn har olikheter och att det är en tillgång. Informanten berättar vidare:

[...] jag tänker att om vi redan är tydlig om det börjar jobba med barnen som har svårigheter och visar på att alla är olika, så tänker jag att då får barnen en ganska bra grund att stå på när det gäller att skapa ett inkluderande samhälle. (Respondent 3)

Utifrån uppgifterna ovan kan vi tolka det som att förskolepersonalen kan se att problematik kan yttras olika hos barn och att det inte alltid är självklart vad det grundar sig i.

6.3. Rapportering av oro

6.3.1. Erfarenheter av orosanmälan

Förskolepersonalens erfarenheter av orosanmälningar tenderar det att variera beroende på deras arbetserfarenhet. En informant har två erfarenheter av orosanmälningar från verksamheten som dennes kollegor har utfört där personalgruppen diskuterat tillsammans:

[...] jag har bekräftat att jag också har en oro som har lett till att en kollega har gjort en orosanmälan, och där upplevde jag nog kanske att vi fick ju liksom ingen information efteråt på det sättet och ingen typ av återkoppling. (Respondent 1)

Informanten berättar vidare att förskolepersonalen fick veta att vårdnadshavarna hade varit på ett möte på Socialtjänsten kring orosanmälan och att vårdnadshavarna då hade fått information om anmälan. En informant som arbetat på privat förskola under 6 år, berättar om en erfarenhet där det fanns oro för en familj och att personalen då pratade med vårdnadshavarna för att sedan ha ett anmälningsmöte tillsammans med Socialtjänsten där det var ett öppet samtal om problematiken för att tillsammans hjälpa familjen. Informanten menar att det var den absolut bästa kontakten denne har haft med Socialtjänsten och menar på att samverkan är det bästa sättet för att nå vårdnadshavare. Informanten berättar bland annat:

[...] trepartssamtal är det bästa jag har varit med på liksom att jag har suttit ner tillsammans med Socialtjänsten jag som förskollärare, rektorn har varit med, familjen har varit med och nån behandlingsassistent eller någonting så och det har vi kunnat haft ett bra samtal om vad vi ser eller har sett eller vad barnet har berättat och sen så är det vad kan man få stöd när det är för jobbigt hemma, det har varit tveklöst bäst. (Respondent 6)

En annan informant berättar att denne har arbetat inom privat förskola i 15 år och har aldrig utfört en orosanmälan. Informanten har inte heller erfarenhet av att en kollega har utfört en orosanmälan och berättar om sina tankar kring detta. Informanten berättar att arbetslaget ibland kan prata om orosänkningar och diskutera om att rådfråga Socialtjänsten om det finns en oro, men informanten kan ibland känna en oro över att Socialtjänsten ska tycka att denne är löjlig, kanske att oron för ett barn är obefogad. En anledning till detta kan vara stigmatiseringen som finns för utsatthet och att informantens verksamhet befinner sig i ett område där god socioekonomisk bakgrund råder. Detta gör att rapporteringen av oro blir något främmande och skrämmande, som informanten beskriver. Informanten berättar vidare om rädslan för att denne kan ha missat om ett barn har blivit utsatt eller haft problematik i hemmet. Det kan handla om att personalen har sett att ett barn blir försummad till viss del där håret är lite trassligt, smutsigt eller att barnet är utåtagerande. Informanten säger att det kan ha uppstått en oro som gnager i den, men att det aldrig har känts som tillräcklig oro för att rapportera det till Socialtjänsten. Informanten berättar:

[...] ”har det gått mig förbi?”, ”har jag missat någon”, alltså det är jättehemskt att tänka så. om det har gått en förbi, har man kunnat skydda dem, eller har de liksom lyckats dölja det Eller vad man nu ska säga. (Respondent 5)

6.3.2. Negativa konsekvenser av orosanmälan

Informanterna uttrycker en oro för de negativa konsekvenser som kan uppstå om orosanmälan görs. En informant berättade att det finns en rädsla för att vårdnadshavare ska bli arga eller hotfulla i och med en orosanmälan, men att det även finns en rädsla för att barnen ska bli frångagna sin familj. Rädslan menar informanten kan bero på okunskap då man som förskolepersonal inte alltid vet vad som kommer att hända om man utför en orosanmälan. Informanten säger att man vill barnets bästa och att man därför inte vill utsätta barnen för risker om vårdnadshavarna är hotfulla då det kan bli en fara för barnet. Det är dock bara en risk, och informanten menar att det framför allt handlar om att man har en rädsla för vårdnadshavarnas reaktioner och vad anmälan kommer att leda till. Även en annan informant har erfarenheter av detta och berättar följande:

[...] det är ju vi som träffar familjerna hela dagarna och är det så att en familj blir jättearg, hotfull alltså att det blir obehagligt liksom att gå till jobbet så tror jag också att det kan vara så att man passar sig alltså om man har sådana erfarenheter med sig att man tänker några varv extra innan man drar igång något för man vet att det blir liksom stort och det kan bli jätte infekterat. (Respondent 6)

Vidare berättar informanten om att det inte finns någon riktig säkerhet för förskolepersonal om vårdnadshavarna blir aggressiva i och med en orosanmälan. Även en annan informant uppger att personalen har en rädsla för att vårdnadshavare ska bli hotfulla och att man därför behöver ha mycket information innan man gör en orosanmälan. Detta kan bli en allvarlig konsekvens för personal och den föregående informanten berättar följande:

[...] man vet inte hur det slutar så det tror jag absolut men det finns ju liksom inte något riktigt säkerhetssystem, jag vet ju att många har ju rektorer som står på anmälan för att inte personalen ska behöva göra det men det är ju ingen som inte kan läsa mellan raderna när anmälan görs och förstå vem som har skrivit det egentligen och då finns det ju liksom inget så här jätteskydd utan vi är ju väldigt liksom exponerade om det är så att någon flippar totalt. (Respondent 6)

Ännu en negativ konsekvens för förskolan kan vara vinstdriften som informanten anser kan påverka valet av att rapportera oro eller inte. Informanten uppger att familjer kan tendera att byta förskola eller flytta från kommunen om förskolan rapporterar oro, vilket kan påverka denna verksamhet enormt då ett exempelvis syskonpar som lämnar kan utgöra 20% av förskolans intäkter och som sedan gör att verksamheten kan behöva stängas ner eller behöva avskeda personal.

6.4. Privat förskola som organisation

6.4.1. Organisationens policy och riktlinjer

När det gäller policy och riktlinjer för anmälningsplikt varierar det mellan informanternas verksamheter. Vissa förskolor uppgav att de inte har någon uttalad policy, men att personalen ofta diskuterar oro internt och tar sedan upp frågan med rektorn. Det framkom från informanterna att detta kan bero på att verksamheten är så pass liten, där arbetsgången kan se olika ut beroende på vilka i personalen som är på plats. Andra informanter berättar att de enbart följer lagens anmälningsplikt och inte har någon specifik policy eller riktlinjer för hanteringen av orosanmälningar. En informant uttryckte sig så här:

[...] att höra vad anmälningsplikt innebär och hur viktigt det är att anmäla så det är väl ja men ingen liksom plikt på förskolan i sig utan det är ju lagen vi har att förhålla oss till. (Respondent 3)

Andra informanter har däremot andra erfarenheter av verksamhetens policy och riktlinjer då de uppgav att de har detta på sina verksamheter. En informant berättar att det är samma sätt att gå till väga som på kommunala förskolor, informanten berättar att de var ett litet antal i arbetsgruppen på den privata förskolan och att de tillsammans pratade ihop sig och sedan informerade rektorn innan de utförde orosanmälan. En annan informant berättade att de har riktlinjer på hur de ska tänka kring oro och att de ska gå till väga för att utföra en orosanmälan. En informant läser innantill i verksamhetens riktlinjer och berättar:

[...] det är viktigt att arbetslaget lyfter de barn som oroar och någon misstanke finns. (Respondent 5)

Utifrån det som informanten berättar tolkar vi att man har en informell rutin, där man i arbetslaget tar upp oro kollektivt. Genom detta kan det vara ett sätt för förskolorna att skapa en känsla av att de hanterar oro, även om det inte alltid leder till enhetliga och standardiserade åtgärder.

6.4.2. Organisatorisk påverkan

En informant kommer in på organisatoriskt perspektiv kopplat till orosanmälningar, informanten uppger att oro kring att små privata enheter blir väldigt sårbara om familjer flyttar på sig. Det framkommer i intervjun att informanten vid allvarligast oro har fått starkast negativa reaktioner som i detta fall blev att familjen flyttade på sig. Informanten berättar att man som liten privat förskola med ett litet barnantal blir oerhört sårbara om något barn skulle

byta förskola. Vilket medför att förskolan förlorar elevpengen som kan vara förödande för hela verksamheten och som skulle kunna sluta i konkurs. Informanten berättar att man inte brytt sig om det utan följt anmälningsplikten som man ska, informanten berättar vidare:

[...] men jag tänker nationellt så vet man inte hur det ser ut och att det kan bli så att man väljer att blunda för att man inte har råd att tappa familjer för då går man i konkurs och det är ju verkligen oroande det är ju ”jätte rättsosäkert”. (Respondent 6)

Informanten tycker att det borde finnas en möjlighet att behålla elevpengen ett tag även om ett barn lämnar, så att man inte tvingas ta snabba beslut som kan skada verksamheten. Det känns osäkert och riskfyllt på lång sikt. Utifrån informantens reflektioner kan man förstå att verksamheten inte bara styrs av interna rutiner utan också av normer, förväntningar och andra externa regler. I det fallet som informanten berättar om handlar det om att följa sin anmälningsplikt trots att det innebär ekonomiska risker för förskolan. Det visar på den institutionella logiken som påverkar förskolans handlingsutrymme och beslut, där informanten visar tydlig oro kring hur andra organisationer resonerar.

En informant berättar om en intressant iakttagelse, informanten arbetar på en verksamhet som är placerad i ett område där familjerna har en god socioekonomisk bakgrund. Detta menar informanten kan påverka förskolepersonalen då de inte lika ofta har en oro eller att de inte haft en oro kring att barn blir utsatt för exempelvis våld. Informanten berättar att det finns ett stigma kring orosanmälningar och att ta hjälp från Socialtjänsten, samt att personalen ibland kan skämta med varandra om att utföra orosanmälan då det känns som ett stort steg att utföra en sådan. I detta reflekterar informanten om den hade haft andra erfarenheter av orosanmälningar om denne hade arbetat på fler förskoleverksamheter under sin tid som förskollärare eller om denne hade arbetat på en kommunal verksamhet där det finns flera avdelningar. Informanten funderar och berättar:

[...] hur är det på andra förskolor, alltså gör man, liksom händer det mycket saker eller behöver man göra mycket att rådgiva med Soc. (Respondent 5)

6.4.3. Förbättringsmöjligheter

Under intervjuerna framkom det flertalet förbättringsmöjligheter särskilt när det kommer till samverkan med Socialtjänst. En informant berättar att det första steget som hade kunnat utvecklas är just att Socialtjänsten kommer ut till verksamheten för att informera, för det gör

man inte inom alla verksamheter och det är problematiskt. En annan informant förklarar att årliga besök av Socialtjänsten där de informerar om anmälningsplikten hade underlättat, även hur hela processen går till för att minimera okunskapen i hur och när man gör en orosanmälan. Även en informant pekar på just okunskap i varför man gör en orosanmälan:

[...] för jag tror inte att alla vet om det och jag upplever eller jag har upplevt och jag har även pratat med andra kollegor på andra förskolor som upplever att man är osäker på att göra en orosanmälan för att man ska komma på ond fot med vårdnadshavarna och där måste det ju ske en förändring tänker jag och där har väl socialtjänsten ett ganska stort ansvar tänker jag. (Respondent 3)

En informant berättar att förskolepersonal inte alltid har fått information om anmälningsplikten, vilket blir bristande i förskolepersonalens arbete med att främja barns utveckling. Vidare berättar man också att Socialtjänsten skulle kunna berätta vilka eventuella tecken som skulle kunna visa på att ett barn far illa hemma, så förskolepersonalen kan vara observanta på sådana tecken.

Något annat som skulle kunna förbättras är att Socialtjänsten tillhandahåller en introduktionskurs när det kommer till anmälningsplikten när man kommer som nyanställd till verksamheten, detta är något som hade underlättat berättar en annan informant. Vidare berättar informanten att man eventuellt hade haft ett annat tänk när man kom som nyanställd med den informationen i ryggen. Samtidigt som det kan trygga personal att man vet att man har stöttning av övrig personal då alla har fått samma information. En annan informant uppger:

[...] jag vet ju liksom att det är många som har väldigt låg kunskap om socialtjänsten tror jag från förskolornas sida att man inte vet vem man ska kontakta riktigt om det finns någon som är ansvarig just för liksom mitt område eller min enhet (Respondent 6)

Informanten berättar att detta skulle kunna underlättas genom att verksamheten får en socialsekreterare som kontakt från Socialtjänsten, som är insatt i den enskilda verksamheten och förskolan kan ringa för konsultation. Precis som en annan informant berättar att det underlättar om man kan ringa direkt till den enskilda handläggaren och rådfråga som är insatt i den verksamheten.

6.5. Sammanfattning av resultat

De fyra teman som framkom från intervjuerna var *förskolans arbete, barnet i fokus, rapportering av oro och privat förskola som organisation*. Informanterna hade alla olika erfarenheter i hur länge de arbetat inom privat förskola. Däremot framgår det tydligt att det

inte var helt självklart vad som krävs för att göra en orosanmälan, eller vad som händer efter att en sådan är gjord. Det framkommer också att det finns brist på återkoppling och information från Socialtjänsten. Enligt förskolepersonalen fanns flera förbättringsområden som skulle kunna underlätta arbetet med orosanmälningar, bland annat regelbundna besök från Socialtjänsten, introduktionskurser och en bättre samverkan mellan förskola och Socialtjänst.

7. Diskussion

Denna studie syftade till att undersöka förskolepersonals erfarenheter av att arbeta med barnets bästa på privata förskolor, samt hur organisatoriska faktorer kan influera deras beslut att rapportera oro, med särskilt fokus på anmälningssplikten. I följande diskussionsavsnitt kommer studiens resultat att diskuteras i förhållande till studiens syfte och frågeställningar, kopplingen till tidigare forskning och hur denna koppling kan tolkas med hjälp av Nyinstitutionell teori och isomorfismen (Meyer & Rowan, 1977; DiMaggio & Powell, 1983). Avsnittet avslutas med en slutsats av studien.

7.1. Hur beaktar förskolepersonalen barnets bästa i sitt arbete?

I resultatet tar informanterna upp vikten av att göra barn delaktiga, förskolan motiverar barn till samarbete med andra barn där de kan uppnå en känsla av solidaritet. Informanterna belyser vikten av social inkludering i förskolan, där barn inte bara blir en del av barngruppen utan även får kunskap om innebörden med inkludering, som Nilholm (2019) skriver är avgörande för att barn ska utvecklas. Ahlberg (2015) skriver att Inkluderingen i förskolan bör ske på olika nivåer där barnet inte ska behöva anpassa sig, och det framkom i resultatet att förskolepersonal arbetar för att barn ska känna en trygghet och inkludering samt att förskolan ska vara en plats där alla barn passar in, vilket resultatet påvisar bli försvårat när barn har hög frånvaro då anknytningen till förskolepersonalen och barnets plats i gruppen försämras. Resultatet visar att informanterna ser frånvaron som problematiskt då samhällets normer och verksamhetens omgivning ger en bild av att barnets frånvaro och utanförskap är problematiskt vilket riskerar att stigmatisera barnets situation, som kan bero på den universella synen som Winter (2009) beskriver kan orsaka ytterligare social ojämlikhet och minskad individualisering. Resultatet visar på att utomstående förväntningar influerar organisationen och detta gäller även normer från andra aktörer. Detta yttrar sig även i de rutiner, regler och policys som finns på förskolor, då detta är en reflektion av hur omgivningen anser att verksamheten bör se ut och agera. Denna process av att anpassa sig till externa normer och förväntningar på förskolor kan förklaras genom *isomorfism*. Enligt nyinstitutionell teori tenderar organisationer att bli mer lika varandra genom externa påtryckningar, såsom lagar, regler och professionella normer, vilket leder till en homogenisering av rutiner, regler och policys (DiMaggio & Powell, 1983).

Studiens resultat visar att informanterna ser barnets bästa som individuellt och att det finns en variation i hur förskolor arbetar med barnets bästa. Informanterna beaktar barnets bästa i

arbetet genom att främja barnets utveckling, utbilda barnen om social inkludering och använda arbetsmaterial där barn får kunskap om sina rättigheter. Nilholm. (2019) skriver att värdegrundsarbete, där barns individuella behov av utveckling sätts i fokus, kan kopplas till *tvångsmässig isomorfism* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153) där den privata förskolan tvingas följa läroplanen. Detta leder till en mer standardiserad verksamhet, vilket kan förklaras genom *normativ isomorfism*, där utbildningen blir mindre specifik och följer normer för professionen. I resultatet framkommer det att förskolepersonalen behöver se till gruppens behov och att de individuella behoven inte tillgodoses på samma sätt. Å ena sidan belyser resultatet att informanterna anpassar arbetet i förskolan till de individuella behoven som finns för barnen, å andra sidan skriver Logue (2007) att individens behov kan tappas bort genom de normer som samhället har om denna typ av verksamhet. Resultatet påvisar också att barnets bästa kan ses på både individ- och gruppnivå, där vissa aspekter kan definieras av barnet själv, vilket för det viktigt att ta vid i den nya socialtjänstlagen där barns delaktighet är viktigt för deras egen utveckling. Detta gör att verksamheten blir påverkad av yttre faktorer och skapar en fasad för att behålla legitimiteten (DiMaggio & Powell, 1983). I detta försöker verksamheten att balansera mellan att anpassa sig till de rådande normerna och att följa läroplanen. Detta handlar inte bara om individen utan även om samhällets strukturer där organisering spelar en central roll (Forkby, 2023).

Resultatet belyser att förskolor använder liknande eller samma material när de arbetar med att lära barn kring inkludering och värdegrund. Exempelvis Kompisböckerna, som är ett material som flera verksamheter använder för att lära barn kring vänskap och att vara en god medmänniska, vilket blivit standardiserat på förskolor vilket vi genom den nyinstitutionella teorin tolkar som ett uttryck för *normativ isomorfism* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153). Detta visar på att resultatet är annorlunda när det kommer till andra delar av förskolans arbete, såsom motorikträning och andra vardagliga aktiviteter, där förskolorna är mer specifika och fantasin får ett större utrymme. Resultatet påvisar att detta sker genom att brevväxla med andra förskolor, olika pyssel, lek samt planerade aktiviteter med grund i exempelvis barnkonventionen. Då handlar det inte bara om förskolan, utan det kan även handla om Socialtjänstens förebyggande arbete som kan förbättras genom en stärkt samverkan med privata förskolor. Winter (2009) skriver om samverkan mellan förskolan och Socialtjänsten där stöd och vägledning till barnomsorgen är viktigt från Socialtjänstens sida. För att förebyggande socialt arbete ska bli hållbart behöver Socialtjänstens arbete bli samhällsrelevant och i detta kan förskolan utgöra en viktig arena. Resultatet visar på att det

finns svårigheter med att främja barnets bästa i förskolans arbete då barn redan i förskoleåldern har en medvetenhet kring maktaspekter och rangordning. I detta visar resultatet exempelvis att förskolepersonalen behöver vägleda barnen till hur man ska vara en god vän, att inte exkludera någon samt att de försöker hålla ihop barngruppen, vilket kan ses som en form av förebyggande arbete i förskolans regi. Resultatet belyser också exempel på att fantasin används hos förskolepersonalen för att lära ut och inspirera barn om inkludering. I detta arbetar förskolepersonalen olika beroende på situation och detta visar på att de även här behåller verksamhetens specifika arbetssätt och inte blir alltför standardiserade av *normativ isomorfism* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153). Utifrån studiens resultat kan vi konstatera att den aktuella tidigare forskningen kring ämnet bekräftas, men att det fortfarande saknas forskning om privata förskolor.

7.2. Vilka uppfattningar och erfarenheter har förskolepersonalen av hur organisatoriska faktorer kan forma beslutet att rapportera oro?

Studios resultat visar att förskolepersonal är medveten om att de har anmälningsplikt när de arbetar med barn. Det är den *tvingande isomorfismen* som formar förskolepersonalens beslut av externa tvingande påtryckningar, det vill säga de lagar och riktlinjer som styr anmälningsplikten (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153). I resultatet framkommer det dock en osäkerhet kring hur och när rapportering ska göras, som även påvisas av Persdotter (2024) och Persdotter (2025). I detta sammanhang kan man ifrågasätta om de tvingade normerna leder till att förskolepersonalen inte beaktar varje barns individuella situation vid oro. I stället kan beslut om oro bli standardiserade, vilket skulle innebära att vissa fall missas eller inte uppmärksammas rätt, eftersom förskolepersonalen inte följer ett förväntat eller stereotypiskt mönster. Utifrån resultatet kan man förstå att *Normativ isomorfism* är viktig att beakta. Det innebär att arbetsprocesserna riskerar att bli mer standardiserade och mindre specifika vilket kan ske då organisationen uppfattar det som belönande, önskvärt och naturligt. Detta leder i sin tur till att förskolepersonalen ansluter sig till en och samma uppfattning kring det som arbetsgruppen anser vara rätt (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148–153). Resultatet visar att organisationens gemensamma uppfattningar om exempelvis anmälningsplikten sprids i arbetsgruppen. Detta yttrar sig exempelvis då de medverkande förskolorna har en gemensam syn på hur de hanterar oro genom att i arbetsgruppen diskutera tillsammans samt informera rektor om att orosanmälan kommer att genomföras eller har genomförts. I detta avviker ett av

uttalandena där en förskola inte har genomfört någon orosanmälan på 15 år och där *orosanmälan* och *Socialtjänsten* är begrepp som kan stigmatiseras i arbetsgruppen.

Det framkommer i resultatet att privata förskolor ofta har informella rutiner, särskilt eftersom verksamheterna är små och anpassar sina tillvägagångssätt när det gäller oro. Förskolepersonalen är medveten om sin anmälningsplikt, detta gör att det blir särskilt viktigt att ha en god relation till både kollegor och rektor, så att man känner stöd om en orosanmälan behöver utföras. Ur *normativ isomorfism* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148-153) kan detta ses som en reflektion av hur personalen och organisationen tenderar att följa de etablerade normer och vanor som redan finns inom verksamheten. Vi tolkar utifrån studiens resultat att man inom verksamheten försöker upprätthålla en känsla av trygghet och förutsägbarhet

Resultatet visar även att nyanställda inte får tillräcklig med information om vad anmälningsplikten innebär eller vad som händer när en orosanmälan upprättas. Hellstadius (2020) skriver att trots att forskning visar på att den lagstadgade anmälningsplikten ska fungera som en trygghet för barnet, framkommer det ändå att förskolepersonalen känner osäkerhet kring att rapportera oron, vilket även Alazri och Hanna (2020) påvisar.

Studiens resultat visar också på att förskolepersonal har generellt sett få erfarenheter av orosanmälningar, vilket tyder på att det finns utvecklingsområden för att stärka och utveckla orosanmälningsprocessen. Stadsrevisionen (2024) skriver att detta är av vikt då förskolan kan ses som en central arena för förebyggande arbete. Dessutom framkom det i resultatet att förskolepersonalen uttrycker oro för de negativa konsekvenser som kan uppstå om en orosanmälan görs, exempelvis att vårdnadshavare blir arga eller hotfulla, eller att barnen tas ifrån sina familjer. Stadsrevisionen (2024) granskning påvisar att förskoleverksamheter ofta brister i att säkerställa att orosanmälningar görs enligt socialtjänstlagen, och att det kan bero på rädsla för negativa konsekvenser. Vidare framkom det i resultatet att det finns en rädsla hos förskolepersonal för hur vårdnadshavarna kommer att reagera av en orosanmälan då det inte finns något skydd för förskolepersonalen om en vårdnadshavare agerar aggressivt eller hotfullt.

Informanterna har olika erfarenheter av antalet orosanmälningar i kontrast med arbetslivserfarenhet inom privat förskola. En anledning till att erfarenheterna ser olika ut mellan förskolepersonalen är organisationens normativa isomorfism, men informanterna informerar även om att de negativa konsekvenserna är en faktor. Det framkommer även att organisatoriska frågor så som verksamhetens ekonomiska risker kan påverka förskolepersonalens agerande. Det vill säga att man har vinstdriften i åtanke och att de ibland

kan välja att blunda för problematik för att de inte ekonomiskt utrymme att förlora inkomster. Eftersom förskolan är så pass beroende av sina kunder och i värsta fall kan behöva sättas i konkurs, vilket kan förstås genom den *mimetiska ismorfismen*, som enligt DiMaggio och Powell (1983, s. 148–153) betyder att organisationen vill efterlikna andra organisationer de som anses vara mer framgångsrika.

I och med den centrala roll som förskolepersonalen besitter med att identifiera utsatthet och försummelse som Toros et. al, 2021 et. al (2021) skriver om, så är det viktigt att påminnas om att utsatthet kan yttras på olika sätt. Resultatet belyser vikten av att utsatthet kan yttra sig på olika sätt hos barnen, främst genom yttre faktorer såsom försummad hygien eller att barnen är utåtagerande mot personal eller andra barn. Inre faktorer som stress, ångest och oro manifesterar sig ofta i yttre tecken, som att barnen berättar att de har ont i magen. Personal är generellt bättre på att identifiera yttre faktorer än inre problematik, som inte alltid är lika tydlig. Svårigheten att identifiera utsatthet kan innebära att orosanmälningar inte görs, vilket i sin tur kan resultera i att barn berövas chansen till att få hjälp som Splett et. al (2019) och Alazri och Hanna (2020) betonar. För att minimera antalet barn som kan drabbas av sekundära effekter av utsatthet är det avgörande att problematik rapporteras i ett tidigt skede. Persdotter et. al (2024) skriver att förskolepersonal har en central roll både i att upptäcka och rapportera denna problematik. Samverkan mellan förskolor och Socialtjänsten blir därför centralt. Socialdepartementet (2020) skriver att en förbättrad samverkan och solidaritet kring barnets bästa kan öka det förebyggande arbetet kring barn, men även öka barnets delaktighet i och med den nya Socialtjänstlagen. I det förebyggande arbetet kan förskolan agera som en central arena för Socialtjänsten. I resultatet antyds att förskolepersonal efterlyser bättre samverkan med Socialtjänsten där det relationella till socialsekreterare samt mer kunskap om Socialtjänstens handlägningsprocess är eftertraktat.

7.3. Slutsats

Privata förskolor är vinstdrivna och en rådande oro kan vara förknippad med förlorad inkomst till verksamheten. Detta kan påverka agerandet när oro uppstår för ett barn, där även negativa konsekvenser kan influera handlandet. Organisatoriska faktorer har en inverkan på privata förskolors arbetsmetoder för att arbeta med barnets bästa. Den privata förskolan influeras av de normer som omgivningen har kring hur förskolan ska arbeta, hur organisationen ska agera samt vilket synsätt de ska ha kring problematik. Studien belyser den kunskapslucka som finns

gällande hur organisatoriska frågor kan influera den privata förskolans arbete med barnets bästa och anmälningsplikten.

8. Referenser

- Ahlberg, A. (2015). *Socialpedagogik i ideologi, teori och praktik – att bygga broar* (2 uppl.). Liber.
- Alazri, Z., & Hanna, K. M. (2020). School personnel and child abuse and neglect reporting behavior: An integrative review. *Children and youth services review*, vol 112, 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104892>
- Andersson, G., & Sallnäs, M. (2019). Social barnavård och barns utsatthet. I G. Andersson, I. Höjer, M. Sallnäs, & Y. Sjöblom (Red.), *När samhället träder in* (2 uppl., s. 25–44). Studentlitteratur.
- Backlund, Å. (2013). En skola för alla? Förutsättningar och utmaningar i det skolsociala arbetet. I L. B. Karlsson, K. Kuusela, U. Rantakeisu (Red.), *Utsatthet, marginalisering och utanförskap* (1 uppl., s. 97–128). Studentlitteratur.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, vol 3(2), 77–101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa
- Braun, V., & Clarke, V. (2020). One size fits all What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis?. *Qualitative research in Psychology*, vol 18(3), 328–352. DOI: 10.1080/14780887.2020.1769238
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Liber.
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160. <https://doi.org/10.2307/2095101>
- En förebyggande socialtjänstlag (Prop. 2024/25:89). Socialdepartementet. https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2025/01/prop.-20242589?mtm_campaign=Proposition&mtm_source=Proposition&mtm_medium=email
- Fallon, B., Filippelli, J., Joh-Carnella, N., Collin-Vézina, D., Lefebvre, R., Moody, B., Trocmé, N., & Quinn, A. (2022). An Examination of Past Trends in School Reports to Child Welfare: Considerations for Reported Child Maltreatment. *Sage Publications, INC.*, vol 27(1), 25–32. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1177/1077559520979588>
- Folkhälsomyndigheten. (2024). *Stigmatisering vid psykisk ohälsa*. Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/att-minska-stigma/>
- Forkby, T. (2023). Mot ett kritiskt perspektiv på socialt arbete. I T. Forkby, S. Enell, & J. Thulin (Red.), *Prevention med barn och unga* (1 uppl., s. 35–52). Studentlitteratur.

- Goffman, E. (2020). *Stigma: den stämplades roll och identitet* (5 uppl.). Studentlitteratur.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. I N. K. Denzil, & Y. S. Lincoln (Red.), *Handbook of qualitative research* (1 uppl., s. 105–117). Thousand Oaks, Sage Publications.
- Hanspers, K., & Mörk, E. (2011). Förskola. I L. Hartman (Red.) *Konkurrensens konsekvenser* (2 uppl., s. 32–65). Författarna och SNS förlag.
- Hellstadius, M. (2020). Juridiska aspekter på skolkuratorns arbete. I C. Isaksson, B. Blom, & L. Nygren (Red.), *Socialt arbete i skolmiljö: Villkor, innehåll och utmaningar* (1 uppl., s. 69–81). Studentlitteratur
- Johansson, S. (2015). Människobehandlande organisationer: Villkor för ledning, styrning och professionellt välfärdsarbete. I S. Johansson., P. Dellgran & S. Höjer (Red.), *Organisationsteoretiska perspektiv på människobehandlande organisationer* (1 uppl., s. 42–61). Studentlitteratur.
- Jönsson, J. (2022). Socialt arbete bortom nationella gränser: Om samtidens utmaningar. I M. Hertz (Red.), *Kritiskt socialt arbete* (2 uppl., s. 168-186). Liber.
- Keddell, E. (2017). Interpreting children's best interests: Needs, attachment and decision-making. *Journal of Social Work*, vol 17(3), 324–342.
<https://doi.org/10.1177/1468017316644694>
- Logue, M. E. (2007). Early childhood learning standards: Tools for promoting social and academic success in kindergarten. *Children & Schools*, 29(1), 35-43.
<https://doi.org/10.1093/cs/29.1.35>
- Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). *Institutionalized organizations: Formal structure*. Stanford University.
- Nilholm, C. (2019). *En inkluderande skola – Möjligheter, hinder och dilemman*. (1 uppl.) Studentlitteratur.
- Persdotter, B. (2024). *NUSO – Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning* (PM #1). Sveriges Kommuner och Regioner. <https://www.kau.se/files/2024-10/PM%201%20NUSO%20om%20avslutade%20barnavårdsutredningar%20241002.pdf#page3>
- Persdotter, B. (2025) *NUSO – Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning* (PM #2). Sveriges Kommuner och Regioner. <https://www.kau.se/files/2025-01/NUSO%20PM%202%20om%20aktualiseringar%2C%20ansökningar%2C%20anledning%20till%20utredning%20och%20delaktighet.pdf>

- Persdotter, B., Lundstedt, E., & Hellfeldt, K. (2024). Detection of children at risk of maltreatment: longitudinal understanding of teachers' concern for children's home situation in Sweden. *European early childhood education research journal*, vol 32(2), 266–280. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2023.2248428>
- Pölkki, P. L., & Vornanen, R. H. (2016). Rolle and Success of Finnish Early Childhood Education and Care in Supporting Child Welfare Clients: Perspectives from Parents and Professionals. *Early Childhood Edu J*, vol 44, 581–594. DOI 10.1007/s10643-015-0746-x
- Rantakeisu, U., Kuusela, K., & Karlsson, L. B. (2013) Social utsatthet och marginalisering – en introduktion. I L. B. Karlsson, K. Kuusela, U. Rantakeisi (Red.), *Utsatthet, marginalisering och utanförskap* (1 uppl., s. 17-42). Studentlitteratur.
- Sallnäs, M., & Wiklund, S. (2015). Människobehandlande organisationer: Villkor för ledning, styrning och professionellt välfärdsarbete. I S. Johansson., P. Dellgran & S. Höjer (Red.), *Konkurrenssättning av individ- och familjeomsorgen – om marknadssärdrag och statlig tillsyn* (1 uppl., s. 314-330). Studentlitteratur.
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>
- Skolverket. (2023). *Sveriges officiella statistik*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&verkform=F%C3%B6rskola&omrade=Personal&lasar=2023&run=1>
- Skolverket. (u.å.). *Fakta och tips när du ska hitta och jämföra förskolor*. <https://utbildningsguiden.skolverket.se/forskolan/fakta-och-tips-nar-du-ska-hitta-och-jamfora-forskolor>
- Socialdepartementet. (2020). *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag – Del 1* (SoU 2020:47). Norstedts Juridik. https://www.regeringen.se/contentassets/5809049f89744e2891cc2a93cfdb4840/sou-2020_47_del-1_till-webb.pdf
- Socialdepartementet. (2020). *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag – Del 2* (SoU 2020:47). Norstedts Juridik. https://www.regeringen.se/contentassets/5809049f89744e2891cc2a93cfdb4840/sou-2020_47_del-2_till-webb.pdf#page107

- Socialstyrelsen. (2013). *Barnfamiljer som riskerar utsatthet*. Socialstyrelsen – Barns och ungas hälsa, vård och omsorg. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/kap-5-barnfamiljer-som-riskerar-utsatthet.pdf>
- Socialstyrelsen. (2022). *Anmäla oro för barn – Stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare*. Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker--juridisk-handbok/2022-5-7884.pdf>
- Socialtjänstlag (SFS 2001:453). Socialdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453
- Splett, J., Garzona, M., Gibson, N., Wojtalewicz, D., Raborn, A., & Reinke, W. M. (2019). Teacher Recognition, Concern, and Referral of Children’s Internalizing and Externalizing Behavior Problems. *School mental health; Heidelberg*, vol 11(2), 228-239. <https://doi.org/10.1007/s12310-018-09303-z>
- Stadsrevisionen. (2024). *Orosanmälningar i förskolan* (RVK 2024/3). Stockholms stad. <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/politik-och-demokrati/revision/revisionsrapporter/2024/revisionsrapport-nr-2-2024-orosanmalningar-i-forskolan.pdf>
- Swärd, H., & Starrin, B. (2016). Makt i socialt arbete. I A. Meeuwisse, H. Swärd, S Sunesson, M. Knutagård (Red.), *Socialt Arbete – En Grundbok* (3 uppl., s. 393–413).
- Toplica, L. (11 september 2024). Uppmanar anställda att inte göra orosanmälningar: ”Finns barn i är oroliga för”. *SVT nyheter*. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/forskoleanstallda-far-inte-gora-orosanmalningar-rektor-radd-for-daligt-rykte>
- Toros, K., Tart, K., & Falch-Eriksen, A. (2021). Collaboration of Child Protective Services and early childhood educators: Enhancing the well-being of children in need. *Early Childhood Education Journal*, 49(5), 995–1006. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01149-y>
- Vetenskapsrådet. (2024). *God forskningsed 2024*. <https://www.vr.se/download/18.4c9f221a191e4edf9053a474/1727853946433/God%20forskningsed%20VR%202024.pdf>
- Winter, K. (2009). Recent Policy Initiatives in Early Childhood and the Challenges for the Social Work profession. *British Journal of Social Work*, vol 39, 1235–1255. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcn051>

9. Bilagor

9.1. Bilaga 1: Informationsbrev

Information om studien “Stigmatiseringen av orosanmälningar inom privata förskolor
Personalens perspektiv på anmälningar till Socialtjänsten”

Hej, Du tillfrågas härmed om deltagande i studien “Stigmatiseringen av orosanmälningar inom privata förskolor: Personalens perspektiv på anmälningar till Socialtjänsten ” som är en del i vårt examensarbete på Socionomprogrammet. Syftet med denna studie är att utforska förskolepersonalens erfarenheter av anmälningsplikten på privata förskolor, samt hur organisatoriska faktorer kan influera deras beslut att rapportera oro, med särskilt fokus på hur dessa beslut beaktar och främjar barnets bästa.

För att genomföra vår undersökning vill vi intervjua sex till åtta förskolepersonal med minst två års erfarenhet i verksamheten. Intervjuerna beräknas ta ca 30 minuter. Det finns möjlighet att genomföra intervjun via någon form av videochatt (exempelvis Zoom, Skype eller liknande) alternativt via telefon. Vi önskar spela in intervjun som sedan transkriberas, detta för att undvika att viktig information missas. Du kommer få möjlighet att ta del av det transkriberade materialet och komma med synpunkter.

De enda som kommer ha tillgång till det insamlade materialet är vi studenter som genomför studien samt vår handledare. Materialet kommer endast att användas i den aktuella studien och raderas när studien blivit godkänd. Materialet kommer att avidentifieras och inte kunna kopplas till någon enskild person för att försäkra anonymitet. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Dalarna. Du får gärna ta del av den färdiga uppsatsen.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.

Högskolan Dalarna är ansvarig för behandlingen av personuppgifter i samband med examensarbetet. Som deltagare i undersökningen har du enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) rätt att få information om hur dina personuppgifter kommer behandlas. Du har också rätt att ansöka om ett så kallat registerutdrag, samt att få eventuella fel rättade. Vid frågor om behandlingen av personuppgifter kan du vända dig till Högskolans dataskyddsombud (dataskydd@du.se).

Ytterligare upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga:

Falun 2025-02-07

Saga Blanch, h22sagbl@du.se & Ella Paavola, h22ellpa@du.se

Handledare: Susanne Gustafsson, sgu@du.se

9.2. Bilaga 2: Intervjuguide

Intervjufrågor:

1.

- Berätta om en vanlig dag på ditt jobb i barngrupp
- Kan du berätta om en händelse när du har jobbat med att främja barns utveckling? Kan du berätta om en ytterligare händelse?
- I vår utbildning har vi läst mycket om social inkludering och vikten av detta. Social inkludering betyder att alla människor ska känna delaktighet och möjlighet oberoende av social status och bakgrund. Hur ser du på vikten av social inkludering i barngruppen?
- Berätta, hur jobbar du med att lära barn kring inkludering och att bli goda medmänniskor?

2.

- Under vår utbildning har begreppet ”barnets bästa” varit genomgående. Hur ser du på barnets bästa?
- Berätta, kan du se om ett barn har problematik? Hur kan det märkas på barnet?
- Berätta, hur arbetar du med barn med problematik? Kan problematiken yttras olika mellan flickor och pojkar?
- Berätta, hur ser du på oro?
- Berätta, har du erfarenheter av orosanmälningar? Hur gjorde du då?
- Hur ser du på verksamhetens samverkan med Socialtjänsten?
- Finns det något inom ämnet som kan förbättras?
- Har din verksamhet någon policy eller riktlinjer kring tillvägagångssätt om oro uppstår för ett barn?

Avslutande frågor:

- Vad har du för utbildning?
- Hur länge har du arbetat inom privat förskola?

9.3. Bilaga 3: Blankett för etisk egengranskning

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor

Använd blanketten som en grund för forskningsetiska reflektioner tillsammans med din handledare och för att komma fram till bästa forskningsetiska förhållningssätt samt beslut om ansökan till den Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna alternativt Etikprövningsmyndigheten behövs eller ej. Blanketten behålls av studenten och handledaren.

Projektitel: "Har jag missat någon?" Personalens berättelser om privata förskolors arbete och anmälningsplikten

Student/student: Saga Blanch & Ella Paavola

Handledare: Susanne Gustafsson

		Ja	Tveksamt	Nej
1	Kan frivilligheten att delta i studien ifrågasättas dvs. omfattar studien deltagare som kan betraktas tillhöra en sårbar grupp t.ex. barn (under 18 år), personer med nedsatt kognitiv förmåga, psykisk funktionsnedsättning eller sådana som har en beroendeställning till den som genomför studien t.ex. som patienter eller elever till densamma?			X
2	Innebär undersökningen att informerat samtycke inte kommer att inhämtas (d.v.s. forskningspersonerna kommer inte att få full information om undersökningen och/eller möjlighet att avsäga sig ett deltagande)?			X
3	Innebär undersökningen någon form av fysiskt ingrepp på forskningspersonerna?			X
4	Kan undersökningen påverka forskningspersonerna fysiskt eller psykiskt?			X
5	Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov)?			X
6	Avser du behandla känsliga personuppgifter, som etnicitet, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv?			X
7	Avser du behandla personuppgifter om lagöverträdelser, som brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden?			X

8	<p>Avser du att behandla personuppgifter? Observera att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga uppgifter som kan kopplas till en levande person betraktas som personuppgifter, även om de är kodade eller krypterade. • I händelse av att studentarbetet INTE omfattar några känsliga personuppgifter och heller INTE deltagare som tillhör en sårbar grupp eller deltagare som INTE står i beroendeställning till den som genomför studien, behöver inte någon ansökan till Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna göras. • Vid behandling av personuppgifter ska dock ALLTID anmälan om detta göras på avsedd blankett som sänds till: dataskydd@du.se 	x		
---	--	---	--	--

Fastställd av Forskningsetiska nämnden 2020-09-23

9.4. Bilaga 4: Samtyckesblankett

Samtycke till att delta i studien

Jag har fått muntlig och skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen

Jag samtycker till att:

- Delta i studien.
- Att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i studiepersonsinformation.
- Följande personuppgifter samlas in: Namn, röstinspelning, ort och datum.
- De insamlade uppgifterna kommer att bevaras till dess att uppsatsen är examinerad och godkänd.

Plats och datum	Underskrift